

Riksdagens protokoll

2012/13:108

Tisdagen den 21 maj

Kl. 13.00 – 15.47
18.00 – 19.27

Protokoll
2012/13:108

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 13, 14 och 15 maj.

2 § Anmälan om protokollsutdrag från utskott

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit:
prot. 2012/13:27 för tisdagen den 14 maj från näringsutskottet och
prot. 2012/13:31 för torsdagen den 16 maj från justitieutskottet.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:412

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:412 Samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen
av Esabelle Dingizian (MP)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 16 maj 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:418

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:418 Den höga ungdomsarbetslösheten
av Maria Stenberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.
Stockholm den 16 maj 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Hillevi Engström (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:419

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:419 Glesbygdskommuners behov av rekrytering inom välfärdssektorn
av Maria Stenberg (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 juni 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.
Stockholm den 16 maj 2013
Arbetsmarknadsdepartementet
Hillevi Engström (M)
Enligt uppdrag
Monica Rodrigo
Expeditions- och rättschef

4 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
EU-dokument
KOM(2013) 213 till försvarsutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Socialutskottets betänkande 2012/13:SoU24
Civilutskottets betänkanden 2012/13:CU20 och CU21
Justitieutskottets betänkanden 2012/13:JuU20 och JuU24
Skatteutskottets betänkanden 2012/13:SkU24, SkU26–SkU29 och SkU32
Utrikesutskottets betänkande 2012/13:UU16

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2012/13:338 om ekonomisk politik för förhårdade

Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (M):
Herr talman! Peter Persson har frågat mig mot bakgrund av vilka fakta och omständigheter det bedrivs en ekonomisk politik som han påstår innebär en ökad utslagning och ett ökat bidragsberoende i Sverige. Peter Persson har också frågat vilka åtgärder inom den ekonomiska poli-

tiken som kommer att minska det han beskriver som ett tryck mot socialförvaltningar, kronofogdekontor och frivilligorganisationers hjälpverksamhet.

Den vanligaste orsaken till en svag ekonomi är avsaknad av arbete. En politik för ökad sysselsättning och minskat utanförskap är därför kärnan i regeringens fördelningspolitiska strategi. När fler arbetar och färre försörjs av sociala ersättningar minskar gradvis inkomstskillnaderna. Sedan 2006 har utanförskapet minskat med 200 000 helårspersoner.

På sikt bestäms inkomstfördelningen i hög grad av fördelningen av humankapital. En väl fungerande skola för barn och ungdomar är därför av yttersta vikt. Offentligt finansierad vård och omsorg av hög kvalitet bidrar också till att levnadsvillkor och livschanser utjämnas. Inget land lägger mer resurser än Sverige på välfärdstjänster. När värdet av välfärdstjänsterna beaktas minskar Gini-koefficienten för Sverige med 23 procent, och inkomstspridningen blir den lägsta i OECD-området.

En jämn fördelning av individernas förutsättningar eller inkomstmöjligheter kan aldrig helt kompensera för medfödda skillnader i förmåga och ambition. Ytterligare utjämning sker därför med skatter och kontanta transfereringar. Regeringen har infört en rad riktade satsningar mot grupper med svag ekonomi, till exempel höjd grundnivå i föräldraförsäkringen, höjt flerbarnstillägg, höjt bostadsbidrag för unga utan barn och för barnfamiljer och höjt bostadstillägg till pensionärer.

Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik som värnat ordning och reda i offentliga finanser har vi kunnat stärka välfärden och utjämna människors livsvillkor.

Anf. 2 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Min interpellation handlar om de ökade klyftorna i vårt land. Förra veckan presenterade OECD, västvärldens ekonomiska samarbetsorganisation, en rapport där inkomstskillnader och relativ fattigdom i 34 medlemsländer beskrivs. I inget annat land har utvecklingen varit så dramatisk mot ett mer ojämlikt samhälle som i Sverige. Särskilt sedan 2006 har klyftorna ökat kraftigt i vårt land. Andelen fattiga uppgår 2010 till 9 procent, mer än dubbelt så många som 1995, då siffran var 4 procent.

Sverige har rasat från första plats i jämlikhetsjämförelsen till 14:e plats med en moderatledd politik och med dig, Anders Borg, som finansminister. Det är den moderatledda regeringens och ditt ansvar, och det är resultatet av en medveten politik. Försämringar av gemensamma försäkringar vid arbetslöshet och sjukdom och gigantiska skattesänkningar med orättvis fördelning har varit grundbultar.

Om man sammanväger effekterna av skatter, avgifter och transfereeringar har 20 procent av befolkningen i vårt land fått direkta försämringar. Neddragningar i kommuner och stängda fritidsgårdar förstärker orättvisorna, naturligtvis tillsammans med jobbmisslyckandet. 260 000 arbetslösa – alldeles för många – när ni bildade regering har nu blivit 447 000. 6 procent har omvandlats till ett tal som närmar sig 9 procent. Motorerna för er jobbpolitik – skattesänkningar och försämringar av gemensamma försäkringar – har inte fungerat. Arbetslösheten har inte minskat utan ökat. I stället har skattesänkningarna och försämringarna av

arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen varit motorer åt någonting annat, nämligen en ökad ojämlikhet i vårt land.

Herr talman! Det är inte bara de vuxna som har drabbats, utan det har också slagit igenom direkt på deras barn, med försämrade inkomster i familjerna och försämrade möjligheter att åka på semester under den sommar som snart väntar oss, göra utflykter och handla lite av livets glädjeämnen. Dessutom har kommunerna drabbats genom att skattesänkningarna och neddragningarna av sociala försäkringar som jag tidigare nämnde har omvandlats till fler barn i skolorna och nedlagda fritidsgårdar. Kan du verkligen vara nöjd med detta fördelningsutfall, Anders Borg?

Anf. 3 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Det finns egentligen två anledningar till att jag engagerar mig i denna interpellationsdebatt. Jag vill börja med att tacka finansministern för att han så tydligt förklarar regeringens fördelningspolitiska strategi, som är helt annorlunda jämfört med den tidigare socialdemokratiska inskränkningsspolitiken, där man får mindre och mindre att fördela och på sikt bara kan ha läpparnas beklännelse kvar.

Den första anledningen till att jag reagerade på interpellationen är att det är viktigt hur man uttrycker sig om man vill få till stånd ett gott samtalssklimat mellan oppositionen och i det här fallet finansministern och Alliansen. Låt mig därför citera hur den skriftliga interpellationen är formulerad på ett par ställen.

”Det är en politik för förhärdade hjärtan och förstockade sinnen.” Skulle Alliansen i sin fördelningspolitiska strategi medvetet vilja missunna de svagaste? Detta är en fruktansvärd anklagelse, herr talman.

Lite längre ned i interpellationen står det om ”högerpolitikens mest cyniska effekter som också används för att skrämja och disciplinera löntagarna”. Att föra fram den här typen av politiska slagord, som enligt mig inte ens har i ett anständigt samtal att göra, leder knappast till en tilltro till att interpellanten vill diskutera detta på allvar när han säger sig vilja lyfta fram en viktig fråga.

Om jag sedan vill citera rätt från interpellationen betvivlar jag att Peter Persson är lika noggrann med sanningen när han säger sig vilja citera finansministern i samma skriftliga interpellation.

Han skriver så här: ”Var rädd om Ditt arbete annars hamnar Du bland dom andra!” Han antyder att detta är någonting som finansministern har sagt, vilket jag betvivlar.

Vidare står det: ”Bland bidragstagarna som vi i arbete ska förakta och trampa på.” Jag undrar om finansministern någonsin har yttrat dessa ord. Icke desto mindre står de inom citattecken i en formell skriftlig interpellation till denna riksdag. Jag tycker att det är förfärligt, herr talman.

Jag går vidare till de många sakfel som sedan kommer i interpellationen. Det står: ”hårdare beskatta alla i dag icke förvärvsarbete”.

Hur kan det då komma sig att alliansregeringen sedan 2006 investerat i pensionärsskattelättnader på hela 14 miljarder kronor där de sämst ställda pensionärerna har fått en extra, det vill säga en trettonde, månads-pension varje år?

Detta har aldrig hänt under en socialdemokratisk regerings tid. Det är totalt osant att säga att vi i dag ska hårdare beskatta alla i dag icke förvärvsarbetande. Det är och förblir inte sant.

Det finns många fler sakfel i interpellationen. Det står att det är en politik som leder till "ett ökat bidragsberoende".

Alliansens politik leder, precis som finansministern förtydligade här, bort från bidragsberoende och in i arbete. I dag har vi 200 000 fler samsatta och ännu fler som har lämnat utanförskapet. Över 400 000 står i dag betydligt närmare arbetsmarknaden än när vi tillträdde regeringsmakten 2006.

Herr talman! Notera att när vi tog över var det en stor högkonjunktur som svepte över Europa och Sverige. Nu har vi gått in i och med trygga statsfinanser kunnat hålla stången mot den värsta recessionen vi upplevt sedan 30-talet. Det gör naturligtvis att detta är en fantastisk framgång.

Det är och förblir osant att beskriva Alliansens politik som att den för bort bidragsberoende när den just för bort från bidragsberoende till egenanställning. Jobbskatteavdraget är en av de väldigt viktiga reformer som understryker värdet av att inte vara bidragsberoende och som stimulerar till arbete.

Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är helt riktigt som finansministern skriver i sitt svar och även säger muntligt här i kammaren att jobben är nyckeln i frågan för att minska klyftorna. Problemet är bara att regeringens jobbpolitik inte fungerar.

Nu har vi sett denna politik i nästan sju år. Jobben har inte ökat när man ser det i förhållande till folkmängden, utan arbetslösheten har stigit. Prognoserna visar att arbetslösheten kommer att fortsätta att stiga. Ett av grundproblemen är att politiken inte fungerar. Då måste man kunna tänka om.

Det andra problemet jag kan se är att man talar om bidragsberoende samtidigt som vi kan se att många människor har lämnat våra gemensamma försäkringar, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Dessa människor har inte varit bidragsberoende. De har avstått lön när de har arbetat för att få ta del av dessa försäkringar om de i framtiden skulle bli sjuka eller arbetslösa.

När en del av dem har blivit det inser de att de inte får det skydd de har betalt för. Vi kan se att socialbidragsberoendet – eller försörjningsstöd, som man även kallar det – i kommunerna har ökat i drygt åtta av tio kommuner. Man kan också se att det har blivit en ekonomisk börda för kommunerna när många som tidigare har haft a-kassa eller sjukförsäkring nu hänvisas till försörjningsstöd.

Det i sin tur drabbar kommuninvånarna i stort. Det blir svårare att få pengarna att räcka till skola, omsorg och allt annat som man ska klara av. Vi kan också se att det inte är alla som hamnar utanför a-kassan och sjukförsäkringen som får försörjningsstöd. Det ökar också försörjningsbördan för dem som har en partner eller andra anhöriga som kan försörja dem.

Vi har den varianten att en person är gift. Då är man inte berättigad till försörjningsstöd. Det är den andra i förhållandet som får betala, och då blir hela familjen fattigare till följd av det. Det märks inte i statistiken

eftersom det inte leder till höjt försörjningsstöd. Men det märks väldigt tydligt i de familjer som drabbas och får en sämre ekonomi.

Vi kan också se att välgörenhetsorganisationer och kyrkor rapporterar om att det är fler som kommer och ber om hjälp. De ber om matpaket för att pengarna inte räcker månaden ut. Där kan man se att personer med invandrarbakgrund är överrepresenterade tillsammans med ensamstående föräldrar, inte minst ensamstående mödrar, och pensionärer.

I detta sammanhang vill jag kalla det för fattigpensionärer. Det är pensionärer som inte får pengarna att räcka månaden ut och som känner sig tvingade att hämta matpaket. Organisationerna vittnar om att beroendet av stöd har ökat.

Vi kan se att Majblomman rapporterar att det är fler som ansöker om glasögon till sina barn för att de inte har råd med det. Det är väldigt oroväckande i ett välfärdssamhälle att barnen inte får glasögon och därmed har sämre möjligheter att klara skolarbetet.

Statistiken från OECD visade också att Sverige ligger i toppen när det gäller växande klyftor. Det är både att de fattigare blir fattigare och framför allt att de rikare blir rikare. Där skulle man kunna ta resurser från de rikaste och jämna ut klyftorna. Det hade varit en bättre prioritering.

Anf. 5 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Utgångspunkten för regeringens politik är att vi ska ha en jämn fördelning av livschanser. Människor ska ha en möjlighet att forma sitt liv utifrån sina val och ha stöd via skola, offentliga trygghetssystem, väl fungerande marknader och en stark arbetsmarknad och själva välja hur de lever sitt liv utifrån bästa möjliga förutsättningar. En jämn fördelning av livschanserna är ett av de bästa måtten på ett väl fungerande samhälle.

Nu har vi inte något entydigt mått på välfärdsfördelning. Vi får titta på inkomstfördelning, på tillgång till utbildning och på hur arbetsmarknaden fungerar. Det är nog ändå så att de nordiska välfärdsmodellerna, och kanske Sverige i synnerhet, har klarat sig bättre i jämförelsen än praktiskt taget alla andra länder. Så är det alltså.

Finanspolitiska rådet har haft uppgiften att utvärdera fördelningspolitiken. Det är det man nu gjort för första gången. Man drar slutsatsen att tillgänglig statistik från SCB visar att spridningen i disponibla inkomster ökat sedan 90-talskrisen men att detta huvudsakligen ägde rum under 1990-talet. Spridningen i disponibelinkomster mätt i Gini-koefficienter har i stort sett varit konstant sedan 2006.

Man drar slutsatsen att givet att detta är den värsta ekonomiska krisen sedan depressionen är det förvånande att vi i Sverige inte har upplevt ökade inkomstskillnader. Det är till och med så att IMF i sin breda Jobs and Growth Study lyfter fram Brasilien och Sverige som de två länder som har klarat krisen utan växande klyftor.

IMF skriver i sin analys att det beror på att vi i Sverige varit särskilt noggranna med att investera i utbildning och barnomsorg och att vi också har sjukvård och andra omsorgsformer som fördelas utifrån behov och inte utifrån inkomst.

Det står inte på något sätt i kontrast till de analyser som OECD har gjort. Det OECD har konstaterat är att i Sverige ökade inkomstskillnaderna snabbare än i andra länder 1995–2006, precis som Finanspolitiska

rådet säger. Men man slår också fast i den stora rapport man har gjort att när vi väger in välfärdstjänsterna har inget land en jämnare fördelning av välfärdsresurser än Sverige.

Detta är naturligtvis väldigt positivt. Det är bra att vi har en jämn fördelning av livschanser så att människor har en möjlighet att utveckla sig. Det vi har gjort i Sverige är att förstärka arbetslinjen.

Jag vill tacka mina socialdemokratiska meddebattörer för att de så entydigt tar ställning mot arbetslinjen och så entydigt visar att sysselsättning och arbete inte är viktigt. Det centrala är att vi bygger ut bidragssystemen och därigenom indirekt låser fast människor i ett utanförskap.

Det är den europeiska socialdemokratins stora dilemma.

Sist på skansarna står den svenska socialdemokratin. När holländare, danskar och finnar försöker utvecklas och hitta nya vägar för att göra sin version av arbetslinjen backar de svenska socialdemokraterna in med bara en enda prioritering: höjda skatter och höjda bidrag. I en åldrad välfärdsstat med bland de högsta sociala utgifterna i världen är det socialdemokratiska svaret att bygga ut bidragssystemen och höja skatterna, framför allt på unga människor.

Detta är en av de märkligaste formerna av ekonomisk politik som vi kan skåda i Europa. Men jag vill tacka Socialdemokraterna för att de så tydligt visar på skiljelinjerna. Vi står för rättvisa och en jämn fördelning av välfärden byggd på en stark arbetslinje. Socialdemokraterna vill backa in i ett ökat bidragsberoende.

Anf. 6 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Anders Borgs arbetslinje är alltså att ha ökat arbetslösheten från 260 000 personer till 430 000 personer. Moderaterna säger: Persson anklagar oss för att medvetet öka klyftorna. Ja, jag anklagar er för det. När man går in och precisionsbombar arbetslöshetsförsäkringen, försämrar den och gör så att allt fler står utan försäkring och när man går in och precisionsbombar sjukförsäkringen så att människor slängs ut ur den är det medveten politik. När man lägger ihop skatter, transfereringar och avgifter har 20 procent av människorna i vårt land fått det sämre.

När ni nu alltid argumenterar mot det som Socialdemokraterna säger och menar att det närmast är osant – låt mig berätta vad Svenska kyrkan säger på några platser i landet.

Vi kan börja i Uppsala, där diakonen Maria Holmgren säger att Sankta Maria kyrka får in en ny ansökan om bistånd varje dag. Tidigare fanns inte detta, utan det sköttes av samhället.

I Luleå stift ser man för tredje året i rad en dramatisk ökning av de medel ur vilka församlingar söker pengar som förmedlas till behövande. Man säger: ”Vi kan till exempel hjälpa en familj att klara avgifter och bostadslån en månad. Enligt lag ska en hjälpsökande i stället sälja bostadsrätten och hyra lägenhet. Men det kan ibland bli dyrare i längden.”

I Lund säger man: ”Det är en tragisk utveckling som visar att välfärdssystemen inte fungerar.” I Lunds stift förmedlar Diakoncentralen mycket stöd till utsatta människor. Man fortsätter: ”Vår traditionella grupp, missbrukare och hemlösa, är relativt konstant. De som blir fler är människor som alltid haft en ordnad ekonomi, barnfamiljer, i synnerhet ensamstående med barn.” Man klarar inte att försörja en familj med dagens bidragsnivåer och prisökningar.

Vi kan resa vidare till Karlstad, där Karlstads stift säger: Det brukar vara ett tiotal sökande, men i år var det mångfald fler. Allmänheten söker från kyrkan som aldrig förr.

Vi kan sluta nere i Göteborg, där kyrkan tillsammans med Stadsmissionen och Lennart Forsberg som socialchef säger: "Men vi märker att de sökande blir fler och fler. De är avsevärt fler nu än för fem år sedan." En tydlig skillnad är också att på senare år söker människor hjälp för basala saker som hyra eller räkningar och mat.

Har dessa röster som jag har gett till känna här i kammaren fel? Är deras beskrivningar av verkligheten fel, Anders Borg och Finn Bengtsson? När kyrkan säger att det finns en växande fattigdom i Sverige tycker jag att det är dags för er att lyssna på andra röster än socialdemokratin i de djupa orättvisor som vi observerar.

Anf. 7 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Det är tydligt att regeringens fördelningspolitiska strategi, som bygger på jobblinjen och inte på bidragsberoendelinjen, är en framgångsrik väg att gå för att skaffa mer resurser till dem som är utsatta. Regeringen har genomfört fyra jobbskatteavdrag som har givit de sämst avlönade, familjerna med lägst inkomster, en trettonde månadslön. I vilken facklig förhandling har man lyckats uppnå den stora bedriften? Detta är alltså nettopengar som gör att människor får en större köpkraft och också en större möjlighet att betala skatt eftersom de stimuleras till arbete.

Man har räknat ut att på lång sikt har jobbskatteavdragen permanent givit sisådär 100 000 nya sysselsatta. Jämviktsarbetslösheten har minskat, och det blir, inte mindre viktigt, fler arbetade timmar i ekonomin. Det är inte bara Finansdepartementet som internt har kommit fram till detta. Positiva effekter av jobbskatteavdraget har också förmedlats av bland annat Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, liksom Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, ESO. Detta vittnar om att man när man saxar jobbskatteavdrag med att ersätta pensionärerna med minskade utgifter för skatt får fram ett stöd även för icke förvärvsarbete. Detta betvivlade Peter Persson i sin interpellation genom att skriva att man beskattar alla i dag icke förvärvsarbete hårdare. Det stämmer alltså inte.

Det är också viktigt att titta på sin omvärld. Ett drygt femtontal länder runt oss har på olika sätt genomfört just jobbskatteavdragsliknande reformer. Har de då fel? Är det fel att ha jobbskatteavdraget som en stimulans för att människor som kan och vill arbeta ska öka sitt arbete och bidra med fler arbetade timmar så att vi sammantaget kan få en större pott att fördela till dem som inte har den förmågan? Det är det som är den fördelningspolitiska nyckeln som socialdemokraterna aldrig har förstått och tyvärr aldrig kommer att förstå i vårt land, verkar det som.

Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det jag inte riktigt förstår är varför man inte kallar socialbidragsberoende för just bidragsberoende. Av någon anledning kallas det bidrag när människor har a-kassa eller sjukförsäkring. Men när de människorna utestängs från dessa försäkringar och hamnar i försörjningsstöd, som också kallas socialbidrag, kallas det av någon anledning

inte bidragsberoende. Detta går inte ihop över huvud taget för mig. Jag tycker tvärtom att det är värre att de hamnar i försörjningsstöd än att de har sjukförsäkring och a-kassa. Om man hamnar i försörjningsstöd tvingas man innan man söker detta försörjningsstöd att sälja allt man har och leva på existensminimum, vilket går ut över familjerna också. Jag tycker att vi har mer av bidragsberoende i dag än vi hade tidigare med tanke på den här utvecklingen.

När det gäller pensionärerna har regeringen visserligen gjort vissa justeringar av skatten. Men om man jämför detta med vad som har gjorts för den stora arbetande massan i landet är det peanuts; det är ingenting i jämförelse. Jag tycker att om man har råd att sänka skatten så mycket för dem som arbetar har man väl även råd att sänka skatten för pensionärerna. De lever ju inte av bidrag. De lever av uppskjuten lön.

Sverige är ganska unikt med denna politik där man sänker skatten för löntagare men inte för pensionärer. Det kanske är en anledning till att göra en internationell utblick i just den frågan för att se hur andra länder, där man inte beskattar pensionärer hårdare än löntagare, har gjort. Det har uppstått en klyfta där också. Det är inte något nollsummespel, för om man sänker skatterna drar det undan pengar från välfärden. Vi kan se att välfärdstjänsterna i Sverige har blivit färre, och det drabbar inte minst pensionärerna som är beroende av vård och omsorg. Det är alltså inte något nollsummespel. Därför tycker jag att man borde minska klyftorna i stället för att ge till dem som har mest, som politiken har handlat om hittills.

Anf. 9 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag ska berätta för Finn Bengtsson att jag fick ett bidrag av mitt försäkringsbolag för min vattenskada. Jag körde på med bilen och fick ett bidrag från mitt försäkringsbolag för den skadan också.

Jag trodde det var det vi hade försäkringar till och att det inte skulle kallas bidrag. En försäkring är någonting man tecknar för att ha när olyckan i livet är framme. Det kan vara en vattenskada, en plåtskada, arbetslöshet eller sjukdom.

Men jag förstår att Moderaterna inte likställer dessa försäkringar. Det är finare att köra på med bilen eller få en vattenskada än att bli arbetslös eller sjuk. Är det så jag ska tolka valet av ord, Finn Bengtsson? Jag kan inte förstå moralen bakom att kalla det ena bidrag och det andra försäkring. Försäkringar har vi för säkerhetens skull. Det är därför vi tecknar försäkringar.

Det som har skett är att människor har fått gå från försäkringsförsörjning till försörjningsstöd, precis som Hillevi har sagt. Vi som är gamla kommunalgubbar och -tanter vet vad det innebär att leva på försörjningsstöd. Det innebär att man får göra sig av med de sista tillgångar man har och bli verkligt fattig.

Den ekonomiska teorin är tydligen sådan att om människor lever under hotet att bli verkligt fattiga ska de ta ett jobb. Men det visar sig snarare vara så att steget är stort från försörjningsstöd och socialbidrag till arbete. Ju längre bort man kommer från arbetsmarknaden, desto större blir steget.

Man kan fundera på vad Moderaterna har gjort för att människor i arbetslinjens Sverige ska kunna ta sig till ett arbete genom utbildning. Ni

har dragit ned på högskoleutbildningarna. Vad har Moderaterna gjort för att arbetsmarknadsregionerna ska kunna växa så att människor ska kunna resa till arbetet? Vad har ni gjort för att bygga bort bostadsbristen där jobben finns? Inte mycket.

Om det är så som finansministern och Finn säger, att den här politiken ska leda till jobb, handlar det också om att ge människor möjlighet att ta de arbetena. Då krävs det bostäder i Stockholm. Det krävs att man kan resa längre till jobben. Där har jag inte sett så många åtgärder från Moderaternas sida.

Därför är min fråga till framför allt Finn Bengtsson: Vilken är synen på bidrag respektive försäkring? Är det finare med en plåtskada än med sjukdom? Vilken är den aktiva politiken för att jobben verkligen ska komma närmare människor?

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt oss slå fast några grundläggande utgångspunkter. När OECD mäter inkomstskillnaderna och tar hänsyn till välfärdstjänsterna är de minst i Sverige av alla utvecklade länder. När man tar hänsyn till människors livschanser, inklusive välfärdstjänsterna, är skillnaderna minst i Sverige av alla länder.

Låt mig också slå fast att Finanspolitiska rådet har konstaterat att skillnaderna har ökat i Sverige. Där vill jag ge Peter Persson rätt. Socialdemokraterna ökade inkomstskillnaderna kraftigt under sin regeringsperiod 1995–2006. Det kan vi beklaga. Därefter har vi börjat bromsa den utvecklingen trots en svår internationell kris. Vi har rullat tillbaka de bekymmer Socialdemokraterna ställde till med.

IMF lyfter fram Sverige och Brasilien som länder som lyckats hålla ihop samhället under krisen.

Det är utgångspunkten för den här diskussionen.

Låt oss tala om vad Finanspolitiska rådet mer skriver i sin rapport. Det kan vara lite viktigt. Socialdemokraternas politik handlar i princip enbart om att bygga ut bidragssystemen, och kärnan är a-kassan och sjukförsäkringen. Rådet har räknat på detta. Det visar sig att när man gör en kraftig höjning av arbetslöshetsförsäkringen i linje med vad Socialdemokraterna talar om påverkar det Gini-koefficienten i fjärde decimalen. Man lägger alltså miljardbelopp, och det har nästan ingen synbar effekt på inkomstfördelningen.

När man sedan gör samma operation genom att räkna på de socialdemokratiska förslagen om att höja taken i sjukförsäkringen har det ingen effekt ens på den fjärde decimalen. Man kanske kan lägga till sex, sju eller åtta decimaler och hitta en effekt. Det är lite oklart, men där någonstans ligger de socialdemokratiska satsningarna. De har alltså inte några stora effekter på inkomstfördelningen. Det är färdigräknat nu. Vi har sett det. Detta har inga effekter på inkomstfördelningen.

Däremot vet vi vad som hände 1995–2006. Då ökade inkomstskillnaderna, och de ökade därför att Socialdemokraterna medvetet bedrev sin bidragspolitik. Politiken var medveten. Man byggde ut bidragssystemen, och man negligerar att detta slår ut jobb, höjer jämviktsarbetslösheten, gör företagen mindre benägna att anställa och därmed bygger upp långsiktiga klyftor. Det är allra mest tydligt exponerat i de 400 000 förtidspensionärer som kom under de åren.

Svenska socialdemokrater är mycket ensamma i sitt motstånd mot arbetslinjen. Peter Persson säger att vi medvetet bygger klyftor. Såvitt jag förstår kommer alltså en socialdemokratisk regering i Danmark nu att halvera arbetslöshetstiden. Såvitt jag förstår lägger de socialdemokratiska regeringarna i Holland och Danmark fram begränsningar när det gäller i vilken utsträckning unga människor kan komma in i socialförsäkringarna.

Ökar Helle Thorning-Schmidt medvetet skillnaderna i Danmark? Är det syftet bakom den socialdemokratiska politiken i Danmark? Eller kan det vara så att hon har insett att arbetslösheten i Danmark har gått upp skyhögt i taket, att den har ökat kraftigt under krisen, att man då måste förstärka arbetslinjen och ta tag i sina samhällsproblem och att ansvarsfulla regeringar i åldrade välfärdsstater gör det genom att förstärka arbetslinjen?

Den socialdemokratiska politiken är tydlig. Det handlar om 15 miljarder i höjda bidrag och 30 miljarder i skattehöjningar, och ovanpå det kommer Miljöpartiets 15 miljarder i miljöskattehöjningar.

Peter Persson säger att man inte kan åka på semester i sommar om man har låga inkomster. Blir det lättare att åka på semester med höjd bensinskatt? Blir det lättare att åka på semester om man höjer restaurangmomsen? Blir det lättare att åka på semester när man höjer skatterna på arbete så att fler människor, inte minst unga, förlorar sina jobb? Vilka är det som ska arbeta på de här semesteranläggningarna efter Socialdemokraternas skattehöjningar? Var ska unga människor få chansen att pröva sina vingar?

Socialdemokraterna är och förblir ett bidragsparti som bygger skillnader mellan människor genom att i grund och botten bygga hinder in på arbetsmarknaden. Det är så man vill trycka ut människor i förtidspensionering, sjukskrivning och arbetslöshet. Det är så man vill nedmontera arbetslinjen. Det är så man vill motverka full sysselsättning. Det är en politik för klyftor.

Anf. 11 PETER PERSSON (S):

Herr talman! För Anders Borg är en människa en fjärde decimal. Åk hem till henne som har slängts ut från sjukförsäkringen och säg: Att vi tar in dig i försäkringen igen betyder ingenting. Du är en fjärde decimal.

Åk ut till någon av de 34 000 som finns i fas 3 med en havererad arbetslöshetsförsäkring eller socialbidrag och säg: Nej, vi ska inte förbättra dina villkor. Du är en fjärde decimal.

Eller åk ut till någon som inte kommer in i arbetslöshetsförsäkringen, eftersom ni har försvårat det, och säg: Du är en fjärde decimal.

Hur mycket statistik från olika institut du än rabblar upp kan du inte komma ifrån ditt ansvar, Anders Borg. Arbetslösheten har ökat från 260 000 till 440 000 under den tid du har haft ansvar som finansminister. Det är inte jobbpolitik. Det är arbetslöshetspolitik som du är ytterst ansvarig för. Det har bidragit till att öka klyftorna tillsammans med den medvetna nedmonteringen av arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Det har lett till att det gemensamma också rustas ned.

Jag tror att ett samhälle med stora klyftor är och blir outhärdligt för oss alla. Även den som har det hyggligt får illa i ett sådant samhälle. Jag tror på en samhällsidé där vi som har måste inse att några behöver lite

mer. Men du tar ifrån de några som behöver lite mer det de hade förr, Anders Borg. Så ser ditt kapitel i slutavsnittet ut.

Anf. 12 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Anders Borg talar konsekvent om bidragssystemen. Han använder inte begreppet försäkring över huvud taget. Det kanske vore bättre att byta namn på systemen, så att Moderaternas politik blir tydlig också i namnen. Ibland är det bra att begrepp verkligen står för det som de handlar om. Arbetslöshetsbidrag i stället för arbetslöshetsförsäkring kanske svarar bättre mot Anders Borgs ekonomiska teori. Sjukbidrag i stället för sjukförsäkring kanske är bättre. Det är tydligt.

Varför ska de vara obligatoriska över huvud taget? Det är väl bättre, om det nu fungerar med den här metoden att göra människor fattiga, att inte ha obligatoriska försäkringar. Det kanske är dumt att de är obligatoriska. Arbetslinjen kanske skulle tjäna ofantligt mycket på det.

Jag tycker att det är någonting som skorrar här när finansministern konsekvent talar om bidragssystem och inte om försäkring. För mig är det talande hur han väljer sina ord.

Anders Borg försöker ge bilden av Socialdemokraterna som ett bidragsparti. Nej, vad vi efterlyser är aktiva åtgärder. Vad är åtgärderna för att ungdomar som vill ska kunna studera? Först drar man ned massor av högskoleplatser, och sedan återför man några stycken. Massor av arbetslösa ungdomar skulle kunna vara i aktiva studier, och det trodde jag skulle vara bättre än att gå hemma med bidrag. Kanske vore det bättre att kunna arbeta med studier, för det är en socialdemokratisk arbetslinje. Men i Anders Borgs Sverige är det bättre att leva på bidrag för en ungdom än att studera. Det tycker inte jag är en arbetslinje.

Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Den här debatten har gett insikt om Peter Perssons och Socialdemokraternas grundläggande samhällssyn. Jobbskatteavdrag är orättvisa; bidrag är rättvisa. Så enkel är den socialdemokratiska världen. Att det då visar sig att Sverige ligger med lägst inkomstfördelning i OECD-siffrorna, att IMF lyfter fram oss för att vi har haft en inkluderande krispolitik och att Finanspolitiska rådet har räknat och kommit fram till att jobbskatteavdraget har stora effekter på sysselsättningen och Socialdemokraternas bidragshöjningar små – då skär det sig på något sätt så att det bara blir ideologisk tomgång från Socialdemokraternas sida.

Ingen socialdemokrat tycks vilja försvara den socialdemokratiska politiken. Det förstår jag. Hans Ekström står här och talar om att Socialdemokraterna vill satsa på utbildning. Men det är inte så det alternativet ser ut. Det är fyra gånger så stora satsningar på Ams och bidrag som det är på utbildning. Det är inte utbildningssatsningar som Socialdemokraterna går till val på, utan det är bidragssatsningar. Det är satsningar på a-kassa, sjukförsäkring, förtidspension, föräldraförsäkring, bostadsbidrag – vi kan hålla på länge, för det finns nästan inte något bidrag som Socialdemokraterna inte vill bygga ut.

Kärnan i den socialdemokratiska bidragspolitiken är att återbygga bidragssamhället och att nedmontera arbetslinjen. Det är väldigt tydligt att det är där kärnan ligger.

Jag ska försöka förklara varför detta inte är en rättvis politik. Rättvisa handlar om fördelning av livschanser. Livschanser handlar ytterst om att själv kunna påverka sitt liv genom egna ansträngningar, eget arbete och genom att på detta sätt påverka hur man lever och hur ens nära har det.

Om man kontinuerligt och konsekvent har som kärna i politiken att underminera drivkrafterna för arbete och konsekvent har en politik för att trycka ut folk i arbetslöshet, i sjukförsäkring och i förtidspension berövar man människor livschanser. Det är därför skillnaderna växer med Socialdemokraterna. Det är därför vi har lyckats pressa tillbaka dem.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2012/13:377 om arbetslösheten från ett europeiskt perspektiv

Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig om det finns något i arbetsmarknadens funktionssätt som omöjliggör att arbetslösheten sjunker under de nivåer som finns i andra europeiska länder och om jag avser att vidta åtgärder mot detta.

För att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt är det centralt att skatte- och socialförsäkringssystemen ger tydliga drivkrafter att arbeta, att utbildnings- och arbetsmarknadspolitik rustar människor för jobb samt att det finns ett väl fungerande företagsklimat. Vidare är det viktigt med en väl fungerande lönebildning.

Våra viktigaste reformer har därför varit jobbskatteavdraget och att återupprätta arbetslinjen i socialförsäkringssystemen. Vi har reformerat arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Vi har också vidtagit åtgärder för att stimulera efterfrågan för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, till exempel sänkta socialavgifter för unga och nystartsjobb.

Den globala lågkonjunkturen har drabbat arbetsmarknaden hårt, men svensk ekonomi har uppvisat motståndskraft. Som få andra länder i Europa har vi förmått öka sysselsättningen och samtidigt upprätthålla starka offentliga finanser.

Sysselsättningsgraden har ökat i de allra flesta åldersgrupper jämfört med 2006. Det är tydliga indikationer på att den förda politiken har verkat i rätt riktning. Sedan 2006 har sysselsättningen ökat med 200 000 personer.

Arbetet med att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt fortsätter. Bland annat för vi sedan 2011 samtal med parterna för att öppna nya vägar in på arbetsmarknaden. Vi för en politik för jobb.

Anf. 15 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka finansministern för svaret.

Första veckan i april hade vi socialdemokrater kongress i Göteborg. Vi lade fast en utfästelse om att om Socialdemokraterna får bilda regering kommer vi att under perioden 2014–2020, alltså under sex år, öka

antalet som arbetar och antalet arbetstimmar så att Sverige får lägst arbetslöshet i EU.

Vi tror på politik, och vi tror att politiken kan förändra. Bakgrunden till den socialdemokratiska utfästelsen och målet om jobben är det misslyckande som den moderatledda regeringen har presterat. 260 000 arbetslösa när ni tog över har blivit 447 000 arbetslösa. Arbetslöshetssiffror på 6 procent har ökat till 8,8 procent. Långtidsarbetslösheten har ökat med 50 000 personer. Ungdomsarbetslösheten har ökat med 7 procent per år. Vi ligger bland de allra sämsta i Europa när det gäller ungdomsarbetslöshet. Antalet personer utanför arbetskraften är rekordhøgt och ligger på 2 052 000. Det är hemarbetande, avtals- och förtidspensioner och långtidsarbetslösa.

Den moderatledda regeringens politik har vilat på två axlar. Den ena består av jobbskatteavdrag, det vill säga rejäla, för att inte säga gigantiska, skattesänkningar som skulle leda till nya jobb. De ledde inte till några nya jobb, och det finns inget utvärderingsinstitut som har sagt att den här politiken har lyckats.

Den andra handlar om en återupprättad arbetslinje. De praktiska elementen i en så kallad återupprättad arbetslinje är att försämlra arbetslöshetsförsäkringen och försämlra sjukförsäkringen. Det har inte lett till några nya jobb, utan det har lett till att människor flyttas från arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen till kommunens försörjningsstöd.

När jag nämner, Anders Borg, att det inte finns någon som säger att jobbskatteavdraget har lyckats och kan belägga det hänvisar jag till de öppna utfrågningar som har handlat om detta.

Man säger att det inte finns några referensgrupper. Vi kan göra antaganden, och det är möjligt att det fungerar, men det har inte haft någon verkan på dem som finns utanför arbetskraften. Hade det haft någon verkan skulle vi inte ha haft 440 000 arbetslösa. Då hade vi haft färre än de 260 000 arbetslösa som gick i arv. Jag vill bestämt påstå att politiken har misslyckats.

Jag vill fråga om regeringen har något mål över huvud taget när det gäller arbetslöshetsbekämpningen. Regeringen talar vitt och brett om att fortsätta med skattesänkningar, men för varje skattesänkning har arbetslösheten ökat. Har ni något egentligt mål, Anders Borg?

Anf. 16 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Interpellationerna till finansministern är mycket intressanta, inte minst ur en ideologisk vinkel. Vem står för jobblinjen? Vem står för bidragslinjen?

Låt oss se på interpellationen som handlar om hur vi på ett trovärdigt sätt kan titta på vad Socialdemokraterna har gjort i regeringsställning. Den sista socialdemokratiska ministären Persson tog makten 2002. När det gäller sjukförsäkringen hade vi ett fasansfullt toppår 2002–2003 då vi hade 220 000 helårssjukskrivna, alltså omräknat till helårssjukskrivna. Vi hade 550 000 förtidspensionärer 2006 när vi tog över regeringsmakten. Vid de tillfällen då man hade maximal förtidspensionering gick 140 personer varje dag över från långtidssjukskrivning till förtidspension. Försäkringskassehandläggare fick till och med bonus om de lyckades förtidspensionera individer.

Hur kunde Socialdemokraterna med berätt mod se på den förfärliga övergången till någonting som är en allvarlig hälsorisk, att i onödan bli förtidspensionerad? Jo, anledningen var naturligtvis att dessa individer på så sätt försvann ur arbetslöshetsstatistiken. Det var ett medvetet trick-sande och fifflande för att få ned arbetslösheten, alltså genom att helt cyniskt överflytta människor som inte alls hade utvärderat sin arbetsförmåga till förtidspension. De blev därmed evigt dömda till att inte återkomma till arbetsmarknaden.

Med de reformer som finansministern nämner i sitt svar till interpellanten kan vi säga att sedan vi övertog regeringsmakten har sjukförsäkringsreformen bland annat bidragit till att vi nu har hälften så många som är sjukskrivna och hälften så länge. Då hamnar vi på ett genomsnitt av sjukskrivningar som motsvarar det i jämförbara länder i Europa. Det skulle vara förvånande om folk i Sverige, som har en så frisk befolkning, skulle vara dubbelt så länge sjukskrivna och dubbelt så ofta. Det håller helt enkelt inte. Dessutom har vi kunnat minska antalet förtidspensionärer med över 100 000 individer. De kan nu återgå i en arbetsgemenskap.

Om man flyttar människor från passiva sjukförsäkringssystem där de kanske inte hör hemma eftersom de inte har utvärderats för sin eventuella arbetsförmåga på ett korrekt sätt och givits den rehabilitering de borde ha fått, är det klart att dessa individer, trots de insatser som alliansregeringen gör i form av miljardsatsningar för att återbörda dem till arbetsmarknaden, kan ha perioder av arbetslöshet eller kanske inte har fått ett heltidsarbete omedelbart efter långtidssjukskrivning eller förtidspension.

Syftet och ambitionen är att föra tillbaka människor till en arbetsgemenskap, som finansministern nämnde i ett tidigare inlägg, så att de genom egen förmåga kan forma sina liv i stället för att vara beroende av stöd och bidrag från samhället. Då kan de skaffa sig en inkomst, och den inkomsten bidrar i sin tur till den gemensamma välfärden genom att de betalar skatt.

Det är så jag anser att man kan skapa ett inkluderande samhälle som mycket riktigt, precis som har nämnts tidigare i debatten, gör att vi investerar stora resurser i den gemensamma välfärden och har den minsta spridningen i befolkningen jämfört med övriga länder i världen, utifrån Gini-koefficienten. Det ska vi vara stolta över, men vi kan inte slå oss till ro genom att backa tillbaka till en icke-fungerande sjukförsäkring, ett icke-fungerande förtidspensionsmaskineri som med berätt mod varje dag för över 140 människor i passiviserande förtidspensionering och lämnar dem åt sitt öde, till att för evigt vara beroende av samhällsstöd i stället för att kunna återbördas till arbetsmarknaden.

På det sättet har man tidigare tricksat med socialförsäkringarna för att få en bättre arbetslöshetsstatistik. Det är, herr talman, ett oförsvarligt sätt att agera av ett parti som gör anspråk på regeringsmakten. Jag är rädd för att vi med Socialdemokraternas retorik åter är på väg dit.

Anf. 17 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Om vi tittar på Europa ser vi att Sverige inte är det land i Europa, eller ens i EU, som har den lägsta arbetslösheten. Vi kan se att både Norge och Österrike har omkring 4 procent, och till exempel Tyskland ligger också bra till. En del av de sydliga länderna märker ut sig, såsom Grekland och Spanien, men är det verkligheten de länderna vi ska

jämföra oss med? Har vi inte högre ambitionsnivå än så? I dessa länder är ju krisen som djupast.

Jag tycker att vi ska sätta ribban högre. Regeringen ägnar alldeles för mycket tid åt att tala om hur bra vi är i Sverige, hur bra vi klarar arbetslösheten. Det hade varit mycket mer konstruktivt att se vad vi i Sverige kan göra i stället för att bara skylla på krisen och säga att vi klarar oss bra i förhållande till andra länder. Vi behöver göra någonting på hemmaplan.

Det finns en del felsatsningar, satsningar som uppenbarligen inte fungerar. Restaurangmomsen, även kallad krogmomsen, har inte lett till de effekter som det sades att det skulle leda till. Det är stor osäkerhet om huruvida den satsningen över huvud taget lett till jobb. Visst har det blivit lite fler jobb, men frågan är om det beror på den satsningen. Det tvistar experterna om, och även om det skulle vara så är det fråga om dyra jobb, jobb som kostar över 1 miljon. Finns det inte bättre satsningar att göra?

Vi kan även se på halveringen av arbetsgivaravgiften för yngre arbetslösa. Den hade möjligtvis kunnat få effekt om det handlat om nyanställningar, det vill säga om man anställde en ny person yngre än 26 år skulle man få tillskottet. Då kanske man hade kunnat få en sänkning av ungdomsarbetslösheten. Så ser dock systemet inte ut, utan det bygger på att alla som har yngre anställda får en halvering av arbetsgivaravgiften, även de som redan har många anställda, till exempel McDonalds som klarar sig bra redan som det är. Effekten av detta blir att de gör en större vinst. Det kommer inte de yngre till del. De får inte bättre löner och arbetsvillkor.

Jag tycker att man ska titta på de miljardsatsningar som regeringen gjort och som man säger ska leda till fler jobb och i stället satsa pengarna på en aktiv arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik. Det finns mycket forskning som säger att det leder till att ungdomar, och även äldre, har större chans att få jobb. Det enda problemet i Sverige är inte att vi har många arbetslösa, även om det naturligtvis är ett gigantiskt problem, utan vi har också problemet att arbetsgivarna inte får rätt arbetskraft. Trots att vi har så många arbetslösa, trots att arbetslösheten ökar, misslyckas man vid vart femte tillfälle; var femte gång som arbetsgivarna söker personal misslyckas de eftersom de inte hittar rätt kompetens. Därför är det här man ska gå in. Här finns möjligheter till jobb. Tänk om vi kunde tillsätta dessa arbeten!

Vi måste se till att satsa på utbildning, för det är just det som saknas. Ser man över hela regeringspolitiken minskar anslagen till utbildning på alla nivåer. De måste i stället öka.

Något måste också göras åt byråkratin. Vi har kunnat se att Arbetsförmedlingen, alltså alla arbetsförmedlingar i landet, tvingats lämna tillbaka 18 miljarder sedan regeringen fick makten, eftersom vi har ett stelbent regelsystem. Om vi öppnade för reguljära utbildningar som Arbetsförmedlingen kunde förmedla till arbetslösa skulle de kanske kunna ta de jobb som vi nu inte kan tillsätta – vart femte jobb. Där borde pengarna satsas i stället för att ge bidrag till storföretagen, vilket inte resulterar i jobb.

Herr talman! Jag vill något kommentera den höga arbetslöshet som finns i Europa och i Sverige. Det har visat sig att Sverige inte ligger bland toppländerna. Den borgerliga regeringen har under flera år påstått att man knäckt arbetslösheten. Det har visat sig vara precis tvärtom. Vi har nu en massarbetslöshet på över 8 procent, och Anders Borg förväntar sig att arbetslösheten ska öka ytterligare.

Anders Borg har inga visioner om hur man ska knäcka arbetslösheten. Det har vi socialdemokrater. Vi har bestämt oss för att halvera arbetslösheten. Det har vi gjort tidigare. Det gjorde vi när vi tog oss an uppgiften i mitten av 90-talet.

Vi bestämde oss för att halvera arbetslösheten och satte till alla lämpliga medel. Då stod Moderaterna här och hånade oss och sade att det är fullständigt omöjligt. Det är så korkat, det kommer aldrig att gå och det är lika sannolikt som att människor ska ha böckling som favoriträtt. Så stod moderater i den här kammaren och hånade oss för att vi satte upp ett realistiskt mål. Men vi lyckades. Vi lyckades pressa ned arbetslösheten bit för bit för bit genom satsningar, investeringar och framtidsinriktning när det gällde forskning och utveckling.

Sådana mål sätter inte den borgerliga regeringen upp, för man vill inte ha sådana mål. Man tycker att det är helt okej att ligga tolv i Europa. Vi ligger alltså inte etta, vi ligger inte tvåa, vi ligger inte trea, vi ligger inte fyra. Vi ligger i mitten, tolv bland Europas länder. Det är egentligen bara krisländerna vid Medelhavet och något annat land som har högre arbetslöshet än vi har.

Så kan vi inte ha det. Vi kan inte ha det så att vi bara struntar i att sätta upp mål.

Vi har även satt upp mål när det gäller sjukförsäkringen. Vi hade en alldeles för hög andel människor som var sjukskrivna. Vi bestämde oss i början av 2000-talet för att vi även måste knäcka mängden sjukskrivna. Steg för steg såg vi till att inte lika många människor var sjukskrivna. Vi var på väg ned mot att halvera även det. Sådana mål tycker vi att det är rimligt att sätta upp, och vi tänker göra det igen.

Men den borgerliga regeringen envisas med jobbskatteavdragen, som nu bevisligen inte har gett några nya jobb, eftersom arbetslösheten har ökat. Inte heller restaurangmomsen har ju gett några nya jobb. Man har subventionerat krogarna, men inga nya jobb annat än vad som ändå hade tillkommit. När man jämför med andra länder tillbaka i tiden ser man att det anställdes lika många inom restaurangbranschen då som efter det att restaurangmomsen sänktes. Likadant är det med halveringen av arbetsgivaravgiften för unga, som egentligen också är en subvention till hamburgerkedjorna och andra. Det har heller inte gett några nya jobb.

Vi kan inte ha det så här. Vi måste se till att vi satsar, investerar för framtiden, investerar i utbildning, investerar i infrastruktur, investerar faktiskt också i kommuner och landsting, för det är där som många jobb kan komma.

Vi socialdemokrater har bestämt oss för att knäcka arbetslösheten, men ni i den borgerliga regeringen tycks vara nöjda med sakernas tillstånd.

Anf. 19 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Låt mig trots denna intressanta debatt börja med att erinra om vad som hände i riksdagen för exakt 100 år sedan i dag. Då fattades beslut om den allmänna pensionen. Detta var en mycket stor frihetsreform. Jag vill ändå för kammarens protokoll framföra att civilminister Axel Schottes proposition stöddes av Karl Staaff, som var statsminister, och även av Hjalmar Branting, som talade i andra kammaren just denna dag för exakt 100 år sedan. Det var ett mycket viktigt välfärdsbeslut som fattades den gången.

Låt mig sedan gå över till arbetslösheten från ett europeiskt perspektiv och fråga mig själv: Är jag en ond människa som vill det som Monica Green tillskriver oss, hålla uppe arbetslösheten? Detta är ju alldeles tofsigt helt enkelt. Vi kan ha olika meningar om vilka metoder och medel vi ska använda, men att tillskriva oss att vi skulle vara onda människor är inte något som jag vill debattera över huvud taget.

Jag tycker att vi har klarat oss hyfsat bra under den väldigt långa lågkonjunktur som nu har varit. Jag tycker att det var bra att Socialdemokraterna på sin partikongress satte upp väldigt höga mål för arbetslöshetens bekämpande. Men det är klart att man därför vilar på tre ben, som jag ser det.

Det första är att man nu accepterar jobbskatteavdragen, som finansministern kunde ha döpt till förvärvsavdrag. Det var det som Socialdemokraterna kallade det förr i tiden. Det handlar om 80 miljarder kronor bara här. Jag brukar fråga Monica Green hur många fler motorer Volvo Penta i Skövde hade fått göra om vi inte hade ökat köpkraften i det här landet med de pengarna? Det är det ena. Det har varit väldigt bra, och jag är glad att den socialdemokratiska partiledaren är beredd att acceptera jobbskatteavdragen nu.

Det andra är den viktiga skattereformen för att minska ungdomsarbetslösheten, nämligen halveringen av de sociala avgifterna. Det är väldigt lustigt att se att ni är så mycket emot de här avgifterna som om de togs bort skulle höja kostnaderna för företagen och kommunerna och landstingen. Sedan säger ni att kommuner och landsting inte har råd att ha kvar de här människorna. Då ska man kompensera dem med 2 miljarder. Varför är det skillnad på arbetsgivare i kommuner och landsting respektive företag? Detta övergår mitt förstånd, men det kanske inte är så stort. Det som kommuner och landsting behöver kompensation för förstår jag inte varför inte enskilda företag också ska få.

Det tredje till slut, herr talman, är att jag tycker att Socialdemokraterna skulle vara glada för den sänkta skatten på serverad mat. Uppenbarligen har jag i motsats till er läst ert valmanifest från den 31 augusti 2010 där det ju står att man ska sänka skatten på serverad mat. Nu när ni dömer ut det så totalt måste ni väl erinra er att det är ert eget förslag som vi har genomfört. Jag måste erkänna i denna nästan slutna församling att jag inte var heltänd på detta. Men det har ändå visat sig att omsättningen har gått upp väldigt mycket genom detta. Jag tycker att ni ska vara glada för att vi har genomfört er politik och inte bara vara sura över detta.

Anf. 20 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Den här debatten gäller hur vi ska förbättra arbetsmarknadens funktionssätt för att pressa tillbaka arbetslösheten.

Låt oss börja med att konstatera att i Sverige har det tillkommit 200 000 jobb sedan 2006, och utanförskapet har pressats tillbaka med 200 000 personer. Jämfört med andra länder har svensk arbetsmarknad klarat sig bra. Andra länder med liknande bnp-utveckling har haft väsentligt sämre arbetslöshetsutveckling. Vi har haft en stark utveckling av arbetskraften. Vi har bland de lägsta långtidsarbetslöshetsnivåerna, vi har bland de bästa löneökningarna i reala termer och vi har bland de minsta skillnaderna i ekonomi när det gäller ekonomisk standard. Svensk arbetsmarknad har klarat sig bra.

Huvudlinjerna i den här politiken har varit tydliga. Den första är drivkrafter: jobbskatteavdrag, förändring av socialförsäkringssystem, förändring av a-kassasystem som ju rekommenderas brett av alla de bedömare som värderar arbetsmarknadspolitiken som åtgärder som har ökat sysselsättningen. Jag konstaterar att Finanspolitiska rådet nu talar om betydande sysselsättningseffekter av ett femte jobbskatteavdrag.

Den andra huvudlinjen när det gäller att få människor i arbete handlar om utbildningssystemet, att tydliggöra kunskapskraven, nationella prov, tidigare betyg, bättre utbildade lärare, större krav på närvaro, mer ordning och reda i klassrummet och ett tydligare kunskapskrav i skolan.

Den tredje linjen handlar om företagsklimatet. Där har vi under de senaste åren förbättrat brett, och vi har bland de bästa företagsklimaten. Det handlar om att vi har sänkt bolagsskatter i olika steg. Det handlar om att Socialdemokraterna tog bort arvs- och gåvoskatterna och förändrade 3:12-reglerna. Det handlar om att vi har tagit bort förmögenhetsskatten. Vi ökar konkurrensutsättningen inom viktiga sektorer som till exempel primärvård och apotek. Det är åtgärder som gör att vi stiger i rankningen när det gäller företagsklimat.

Den fjärde linjen är att vi ska stötta dem som har en svagare ställning när det gäller efterfrågan på arbetsmarknaden, till exempel genom nystartsjobb, genom sänkta ungdomsarbetsgivaravgifter och genom att sänka restaurangmomsen.

Det här är ingen unik politik, utan det är så här en politik för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt ser ut.

Låt oss då bara göra en liten checklista över Socialdemokraternas politik för att se vad det är vi talar om.

Drivkrafterna, check: försämrar kraftigt genom att man återbygger bidragssystemet.

Utbildningssystemet, check: kunskapskraven nedvärderas tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Företagsklimatet, check: bolagsskatten höjs, försämrar kraftigt bolagsklimatet i Sverige.

Stöd för unga, check: arbetsgivaravgifter höjs kraftigt.

På varje punkt ser det ut som om Socialdemokraterna har valt att ta en mall och lägga den bak och fram. Hur gör man för att försämra arbetsmarknadens funktionssätt? När det gäller svaret på den frågan tycks Socialdemokraterna ha en unik färdighet. Hela politiken är uppbyggd för att försämra arbetsmarknaden.

Det handlar om att nedmontera drivkrafter. Det handlar om att backa på kunskapskraven i skolan. Det handlar om att försämra företagsklimatet. Det handlar om att minska stödet för dem som är svagast på arbets-

marknaden, genom höjda arbetsgivaravgifter, höjd restaurangmoms och – antar jag – borttagna nystartsjobb.

Det är det här som är det stora frågetecknet, och det är också det som gör att man förstår svaret. Hur ska arbetslöshetsmålet uppfyllas? Ja, det vet vi ju: öppna förtidspensionen, öppna sjukförsäkringen, öppna a-kassan och tryck ut människor på precis samma sätt som förra gången.

Då blir den socialdemokratiska politiken det perfekta svaret på frågan: Hur gör vi för att pressa ut människor från arbetsmarknaden? Ja, då förstår vi de här punkterna: backa på kunskapskraven, minska drivkrafterna, försämra företagsklimatet och försämra stöden för dem som har svagast ställning på arbetsmarknaden.

Då blir målet begripligt. Bygg ut bidragssystemen och tryck ut människor från arbetsmarknaden. Då når Socialdemokraterna sitt mål, nämligen att pressa ut människor från arbetsmarknaden.

Anf. 21 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag förstår nu att förutom Friedman och Hayek läste finansministern också George Orwell i sin ungdom. Han kan den berömda romanen *1984* utantill. Vänd på orden – krig är fred, som Orwell skrev. Eller säg: Jag har lyckats i politiken! Det är nu 200 000 fler arbetslösa än när Borg blev finansminister i den moderatledda regeringen.

Jag har många gånger, Anders Borg, sagt att er politik vilar bara på två axlar. Det handlar om sänkta skatter, som ni påstår ska leda till nya jobb men som leder till önskad omfördelning i ekonomin. Precis som Finanspolitiska rådet säger har skattesänkningarna lett till ökade klyftor. Det glömde du att säga tidigare.

Dessutom handlar det om att försämra för löntagarna, en så kallad utbudspolitik. Det är nämligen din teori som du har lärt dig i de nyliberala doktrinerna. I Ekonomisk Debatt för något nummer sedan framhöll du att robust teori säger att högre ersättning påverkar sökbeteende, sökaktivitet och löneförhandlingar.

Er politik handlar ytterst om att driva fram försämringar för löntagare, åsamka de fackliga organisationerna skada, förändra maktbalansen och sänka lönerna. Då tror ni att sysselsättningen ska öka. Ni är oförmögna att se vad som egentligen leder till tillväxt.

Tillväxt kan visst skapas med trygga människor. Sist vi hade det som kan benämnas full sysselsättning i vårt land, i slutet av 80-talet, hade vi en arbetslöshet på 1–2 procent och en arbetslöshetsförsäkring med 90-procentig ersättningsnivå.

Ni tror att människor har en mörk sida, att de inte vill arbeta, att de inte vill göra nytta och att de inte vill delta i sociala aktiviteter. Vi socialdemokrater tror tvärtom. Vi vill ge människor en möjlighet utan att sparka och slå på dem och försämra.

Vi tror på att hålla efterfrågan uppe i ekonomin med hjälp av en anständig arbetslöshetsförsäkring, investera för att skapa nya arbetstillfällen och satsa på utbildning som leder till jobb, inte passiv förvaring av 34 000 i fas 3, Anders Borg. Du kallade i den förra debatten människor som hamnar utanför i det klassamhälle ni återskapar en decimalernas decimal.

Vi socialdemokrater har formulerat en plan för att bryta människors tvång ut ur arbetslöshet och för att få tillbaka ett jämlikare samhälle. Ni

har ingen sådan plan. Ni har en helt annan plan. Ni tror nämligen att samhällets drivkraft är klyftor och ojämlikhet. Robust teori, som du säger, Anders Borg, är att den arbetslöse ska pressas ned. Vi tror precis tvärtom.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 22 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Jag blir verkligen häpen när jag hör de socialdemokratiska debattörerna i den här debatten tala om hur de har velat reformera sjukförsäkringen. Göran Persson noterade 2002/03 de i särklass högsta ohälsotalen, helt orimliga i förhållande till hur frisk befolkningen faktiskt var. De befann sig utanför och så långt bort från arbetsmarknaden som det möjligtvis går. Socialdemokraternas företrädare i sjukförsäkringspolitiken har sedan 2008 stått här och skrikit sig hessa för att gå tillbaka till 2002/03 års regelverk. Alla skulle inkluderas i försäkringen. Även om man var frisk skulle man ändå erbjudas både långtidssjukskrivning och förtidspension men inte rehabilitering eller möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Detta är i sanning en cynisk politik.

Jag tycker samtidigt att de socialdemokratiska kamraterna i socialförsäkringsutskottet inte kan vara så korkade att de vill sträva dithän. De vill ändå något gott. Jag vill ändå se det positiva människovärdet hos alla. Men det blir förklarat av denna kongress där Socialdemokraterna bestämde sig för att sätta upp ett mål. Det var målet att 2020 ha sänkt arbetslösheten, naturligtvis inte kopplat till en reell arbetslöshetsminskning. I stället är det fråga om en förskjutning av folk från att stå nära arbetsmarknaden, det vill säga när de är arbetslösa och söker sig ut på arbetsmarknaden med stöd av arbetsmarknadspolitiska åtgärder förpassas de hellre in i en icke fungerande sjukförsäkring där de inte ens räknas som arbetskraft. Det är ett genialt trolleritrick av Socialdemokraterna.

Nu försöker Socialdemokraterna upprepa samma skrämmande politik för att återerövra regeringsmakten. Herr talman! Låt oss undvika detta eftersom det inte leder framåt. Människor som har arbetsförmåga och vill arbeta ska ges stöd att komma tillbaka till arbetsmarknaden – punkt!

Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är viktigt att skilja mellan mål och medel. Det viktigaste måste ändå vara målet, inte medlet. Jag förstår inte varför regeringen inte vågar sätta upp ett djärvt mål, nämligen att minska arbetslösheten i stället för att tala om att nuvarande åtgärder sänker arbetslösheten. Det fungerar inte. Arbetslösheten sjunker inte. Den har ökat, trots dessa fantastiska åtgärder och reformer.

Det är dags att ifrågasätta medlen. Medlen kan inte vara målet. Målet måste vara att sänka arbetslösheten.

Björn Johnson, som har forskat om sjukförsäkringen, har konstaterat att regeringens politik inte har fungerat. Sjuka människor har friskförklarats. Vi kunde under Socialdemokraternas regeringstid ha satsat mer på rehabilitering. Vi har därför i riksdagen tagit initiativ till att människor ska få en anständig rehabilitering. Men då satte sig de borgerliga partierna emot och agerade bromskloss. Det var inte tack vare de borgerliga som vi ändå fick igenom förslaget i riksdagen.

Regeringens politik för de sjuka handlar mycket om att gömma dem, att friskförklara sjuka människor, och därmed finns de inte i statistiken,

trots att de är lika sjuka. Till och med döende människor har friskförklarats.

Den nya lösningen enligt sjukförsäkringsministern är att människor med psykisk ohälsa ska tillbaka till jobbet eftersom de där kan bli botade. Detta ifrågasätts från läkarhåll, inte minst när det gäller utbrända människor. Problemet är att de har ju halvt jobbat ihjäl sig. De behöver vila och rehabilitering innan de kan återvända till jobbet. Det kan inte vara lösningen att de ska kastas in i samma ekorrhjul igen och bli ännu sjukare.

Här tycker jag att regeringen borde ta till sig kunskap från läkare och experter.

Anf. 24 MONICA GREEN (S):

Herr talman! I dag låses människor in i fas 3. Tiotusentals och åter tiotusentals människor låses in i fas 3. Det är den borgerliga regeringen som låser in dem i passivitet, som de inte kan ta sig ur. Jag tycker att det är skamligt.

Jag vill påminna om att det är vi som har lyckats halvera arbetslösheten. Det har inte den borgerliga regeringen gjort. Det är ni som låser in människor i passivitet och i utanförskap.

Arbetslösheten ökar. Visserligen har det tillkommit nya jobb, men det var 2006 när vår politik fortfarande rådde. Då tillkom 137 000 nya jobb. Året efter tillkom inte lika många, men det var ett ganska bra år. År 2007 tillkom 80 000 nya jobb. Sedan kom jobbstoppet.

Det är alltså med vår politik som de nya jobben kan komma, eftersom vi ser till att vi har ett bra företagsklimat, vi ser till att företag får blomstra och vi ser till att investera i människors utbildning i stället för att låsa in dem någonstans eller inte ge dem chansen.

Vi är för närvarande som land tolv i Europa när vi pratar om arbetslösheten i Europa. Vi är alltså sämre än Danmark, Finland, Norge, Tyskland, Österrike, Belgien, Nederländerna, Luxemburg och så vidare. Vi har 25 procent unga i arbetslöshet.

Vi vill satsa på högskolorna i hela landet. Ni hotar de små och medelstora högskolorna. Vi vill skapa jobb genom att hjälpa unga från första dagen, men ni låser in dem. Ni har ett aktivitetsförbud. Vi vill ta bort sjuklöneveckan för småföretag. Vi vill satsa på utbildning, omskolning och validering och investera i de nya jobben. Men ni är bara nöjda med sakernas tillstånd.

Anf. 25 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Eftersom jag såg den ärade landshövdingen i Norrbotten, Sven-Erik Österberg, här i kammaren alldeles nyss vill jag erinra om det som jag började med förra gången. När pensionssystemet beslutades 1913 fanns det ett annat alternativ till finansieringen än avgiftssystemet. Det var nämligen att man skulle ta vinsterna från gruvbrytningen i Norrbotten och finansiera hela pensionssystemet med dem.

Herr talman! Vi som är onda människor får väl ändå lov att säga att vi på en punkt måste ge Peter Persson rätt. Han säger att vi har misslyckats. Det är korrekt i den meningen att när han säger att vi har infört ett låglönesystem i detta land har vi totalt misslyckats. Vi har aldrig haft högre löner än vi har nu. Om Peter Persson hade haft rätt skulle det ha blivit revolution i detta land. Men människor har ju fått det bättre, trots den

borgerliga regeringen och trots alla de anslag som vi har gått ut med. Så är det.

Jag har aldrig, herr talman, fått svar på den väldigt centrala frågan om verkningarna av jobbskatteavdraget. Jag ställer alltid samma fråga: Hur många fler Volvobilar hade det sålts i detta land om vi inte hade haft jobbskatteavdraget, som nu är på 80 miljarder kronor varje år? Hur många fler jobb hade det blivit i Sverige då?

Det är denna fråga som man måste ställa sig inom socialdemokratien när man säger att man har den goda ambitionen att öka antalet jobb. Jag bestrider inte detta. Men då utgår man ju från att vi har detta jobbskatteavdrag kvar hela tiden.

Herr talman! Socialdemokratisk politik för företagande är inte trovärdig ur konsumentsynpunkt.

Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Världen befinner sig nu i den stora recessionen. Sedan 2008 har världsekonomin pressats av finanskriser och statsfinansiella kriser, som har slagit i världsekonomin, slagit i Europa och slagit även in över Sverige. Det är en kris fullt jämförbar med den vi upplevde under depressionen.

Då kan det finnas skäl att påpeka att i Sverige har arbetslösheten ökat mindre än i de flesta jämförbara länder. I Sverige har sysselsättningen ökat mer än i de flesta jämförbara länder. I Sverige har reallöneutvecklingen varit starkare än i de flesta jämförbara länder. I Sverige har arbetskraftsutvecklingen varit starkare än i de flesta jämförbara länder. I Sverige har skillnaderna mellan människor inte ökat på samma sätt som de har gjort i många andra länder.

Låt oss ta tre organisationer. Inom OECD har Sverige de minsta skillnaderna, inklusive välfärdstjänsterna. IMF lyfter fram Sverige som ett exempel tillsammans med Brasilien där man har klarat sammanhållningen under krisen. Finanspolitiska rådet konstaterar att skillnaderna ökade 1995–2006 men att det är förvånansvärt att vi har klarat krisen utan ökade skillnader.

Den bild som Socialdemokraterna vill ställa mot detta är att allt trasas sönder, raseras och slängs i golvet. Jag tror inte ett ögonblick att väljarna kommer att tro på den socialdemokratiska svartmålningen av vårt fina land.

Låt oss ta jobbchecklistan, de fyra punkterna.

1. Drivkrafterna: Ska man öka antalet i sysselsättning och minska arbetslösheten måste man stärka drivkrafterna på arbetsmarknaden. Det vet alla som har hållit på med arbetsmarknadspolitik. Socialdemokraternas svar: Bygg ut bidragen och höj skatterna!
2. Utbildningskrav: Vi vet att långvarig arbetslöshet ofta är förknippad med att man inte har en examen från gymnasieskolan eller en bra yrkesutbildning. Socialdemokraternas politik: Tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet ska man nedmontera kunskapskraven – inte mer av betyg, prov och ordning och reda utan tillbaka till den gamla flumskolan.

3. Företagsklimatet: Höjda bolagsskatter och höjda arbetsgivaravgifter är det socialdemokratiska svaret. Återreglering av arbetsmarknaden och minskade möjligheter till konkurrens och valfrihet är det socialdemokratiska svaret. Check: sämre.
4. Stötta dem med lite svagare ställning på arbetsmarknaden. Ja, då kommer man dragande med höjd arbetsgivaravgift och höjd restaurangmoms.

Det går inte att dra någon annan slutsats än att den socialdemokratiska politiken kommer att lyckas med det man har satt upp i sin målsättning, nämligen att driva ut människor från arbetsmarknaden. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Vår politik syftar till lägre arbetslöshet, högre sysselsättning, bättre sammanhållning och mer välfärd. Den socialdemokratiska politiken syftar till att återuppbygga utanförskapet genom att pressa ut människor från arbetsmarknaden.

Och än märkligare är att Socialdemokraterna, i det land i Europa som kanske har starkast offentliga finanser, också vill föra en åtstramningspolitik ihop med Miljöpartiet. Sedan Magdalena Andersson tog över har kärnbudskapet från Socialdemokraterna kommit att bli: Strama åt – vi måste klara överskottsmålet varje år, annars är vi inte ansvarsfulla. Det är det socialdemokratiska beskedet.

Jag förstår då varför man tillsammans med Miljöpartiet vill genomföra så stora skattehöjningar. Det handlar om 30 miljarder med Socialdemokraterna och sedan 15 miljarder i bensinskatt och andra transportskatter med Miljöpartiet. Det är klart att det är en åtstramningspolitik. Det försämrar förutsättningarna för jobb och sysselsättning i Sverige.

Trots att Sverige har bland de starkaste offentliga finanserna i Europa vill Socialdemokraterna höja skatten för att bygga ut bidragssystemen. Det beror på att Socialdemokraterna är förälskade i sina skattehöjningar. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken. Det spelar ingen roll vilka samhällsproblem vi har, det spelar ingen roll vilket konjunkturläge vi har, det spelar ingen roll vilka offentliga finanser vi har – det ska alltid höjas skatter. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Anf. 27 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Till min glädje fick Anders Borg i det han benämner den gamla flumskolan en ny chans att läsa upp betygen i matematik på komvux. Nu kan du ju räkna, Anders Borg.

Jag ber dig då summera bidragslinjen, Moderaternas bidragslinje: 1,5 miljarder till arbetsgivare som tar emot fas 3, 16 miljarder i sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar, ROT 13,2 miljarder, RUT 2 miljarder och restaurangmomsen 5,4 miljarder.

Bidrag – bidrag till arbetsgivare, Anders Borg. En del av dem tycker jag är bra ekonomiska stimulanser, men det är sådant som du kallar bidrag. Hur många nya jobb har de gett?

Du talar ständigt och jämt om de nya jobb som tillkommit men rusar åt sidan när det gäller arbetslösheten som har tillkommit – de 200 000 nya arbetslösa.

I stället fortsätter du med de moderata nyorden i din kvarvarande inspiration från George Orwell. Rättvisa döps om till bidrag. Arbetslöshet

döps om till arbetslinje och människor är nu omdöpta till fjärdedecimaller. Nya ord kan inte dölja ert bestående misslyckande. Ni har misslyckats med jobbpolitiken. Ni har fel teori. Ni har fel människosyn. Därför biter sig massarbetslösheten fast.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Vi vet vad det är för politik som skapar förutsättningar för full sysselsättning och jämn fördelning av livschanserna. Det är en politik som skapar förutsättningar för människor att vara på arbetsmarknaden. Den har fyra huvudben.

Det första är att det är och förblir så att vi måste ha drivkrafter att vara på arbetsmarknaden. Det måste löna sig att arbeta relativt att inte arbeta. Det måste vara så att den som ökar sin arbetsinsats får mer betalt, och det måste vara så att den som tar mer ansvar i sitt arbete också belönas för detta. Drivkraften att vara på arbetsmarknaden är avgörande för arbetsmarknadens funktionssätt.

Det andra är kunskapskraven. Vi kan inte klara sammanhållning och full sysselsättning om vi backar på kunskapskraven. Välutbildade lärare som med hjälp av prov och betyg skickar klara signaler till elever och föräldrar om att man ska anstränga sig i skolan – göra läxor, plugga och lära sig saker – är kärnan. Det ska vara ordning och reda i klassrummet, och läraren ska leda undervisningen i riktning mot ökad kunskapsinhämtning.

Det tredje är att vi ska ha ett företagsklimat som gör att företagen vill anställa. Vi har inte råd att höja skatter så att företagare lämnar Sverige. Vi måste fortsätta att pressa tillbaka skatter och regelbörda så att företag i Sverige vill anställa.

Det fjärde är att vi måste stötta dem som har en svagare ställning på arbetsmarknaden.

Detta är grundlinjen i regeringens politik för full sysselsättning. Den har utvärderats mycket noggrant under åren av Finanspolitiska rådet, av Riksbanken och av Konjunkturinstitutet. Den entydiga slutsatsen är att den leder till högre sysselsättning och lägre jämviktsarbetslöshet.

Vi har alltså som ett av få länder i Europa en situation där vi kan räkna med att arbetslösheten långsiktigt kan minska i Sverige utan att inflationen stiger. 200 000 i ökad sysselsättning och 200 000 i minskat utanförskap är resultatet av en mycket konsekvent genomförd politik för full sysselsättning.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2012/13:381 om ekonomisk politik och kommunal ekonomi

Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat vilka insatser jag avser att göra för att stödja kommuner och landsting. Han har också frågat hur jag ser på statens och kommunsektorns olika roller för arbetsmarknadspolitiken och välfärden.

Jag vill framhålla att regeringen tar ett stort ansvar för kommunsektorns ekonomi. Samtidigt värnar regeringen uthålliga offentliga finanser med trygga säkerhetsmarginaler.

Det viktigaste regeringen kan göra för att kommuner och landsting ska klara sina åtaganden är att bedriva en politik för full sysselsättning. Regeringen har också nyligen tillfört kommunsektorn 20 miljarder kronor i tillfälliga konjunkturstöd och 5 miljarder kronor som en varaktig höjning av statsbidragen. Dessutom har regeringen stärkt kommunsektorns förutsättningar för att själv möta konjunkturvariationer framöver. Den 1 januari i år infördes möjligheten för kommuner och landsting att utjämna sina intäkter över tid.

Regeringens bedömning i den ekonomiska vårpropositionen är att kommunernas och landstingens ekonomi fortsätter att vara förhållandevis stabil trots ett svagt konjunkturläge de närmaste åren. Kommunsektorn bedöms redovisa överskott samtidigt som den kommunalt finansierade sysselsättningen fortsätter att öka. Regeringen följer noga utvecklingen i kommunsektorn och återkommer kontinuerligt med nya bedömningar av kommunsektorns ekonomi.

Avslutningsvis värnar regeringen den svenska modellen. Staten ansvarar tillsammans med parterna för arbetsmarknadens funktionssätt. Samtidigt ansvarar kommuner och landsting för viktiga uppgifter inom vård, skola och omsorg.

Anf. 30 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret!

Anders Borg är en nöjd man. 260 00 arbetslösa har blivit 447 000, men det är liksom någon annans fel någon annanstans. Skattesänkningar på 120 miljarder, försämrad arbetslöshetsförsäkring och försämrad sjukförsäkring har direkt påverkat kommunsektorn. Intäkterna har minskat och utgifterna har kraftigt ökat.

De nyanställda i kommunerna i dag tenderar att vara socialsekreterare som sysslar med bidragshandläggning. Det handlar om bidrag skapade av försämrad arbetslöshetsförsäkring, försämrad sjukförsäkring och massarbetslöshet.

När du, Anders Borg, nu är så nöjd med er politik undrar jag: Hör du inget om kaoset i förlossningsvården i moderatledda Stockholms läns landsting? Har det gått dig fullständigt förbi? Har du inte läst något om sjukvårdshaveriet i moderatledda Region Skåne?

Har du inte sett ett enda inslag i tv om att grupperna i förskolan ökar i storlek? Känner du inte någon enda förälder eller något barn som beskriver att skolklasserna blir allt större och lärarna allt färre i förhållande till klassernas storlek?

Känner du inte någon gammal människa som kan berätta om hur det sparas i äldreomsorgen, eller är det dig helt obekant vilken dramatisk nedrustning som sker av den personliga assistansen? Det är kanske de allra sköraste i vårt välfärdssystem som har fått rätt till personliga assistenter för sin dagliga livsföring men som nu har fått möjligheterna kraftigt reducerade.

Föregående år, 2012, hade 50 procent av landets kommuner underskott i sitt bokslut om man inte hade haft engångsbelopp från Afä. I löpande drift, skatteintäkter och utgifter hade alltså hälften av kommunerna

underskott. År 2016 beräknas kommunsektorn enligt Sveriges Kommuner och Landsting ha behov av tillskott från staten på 12 miljarder och dessutom ett behov av egen skattehöjning, generellt på 60 öre.

Tror du, Anders Borg, att fortsatta skattesänkningar är den bästa medicinen för en hårt prövad kommunal sektor? Kan du över huvud taget tänka dig att göra några insatser för att underlätta problemen i den kommunala ekonomin, med de effekter jag har beskrivit när det gäller alltifrån förlossningsvården här i Stockholm till ungdomars villkor när personlig assistans dras in?

Anf. 31 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Samtidigt som regeringen talar om hur välskötta statens finanser är och att vi har råd med den ena skattesänkningen efter den andra kan man ute i kommuner och landsting se att många av dem har tvingats höja skatten antingen de har velat det eller inte. Till och med borgerligt styrda kommuner har känt sig tvingade att höja skatten. Vi kan se detsamma på landstingssidan. I de landsting som vägrar höja skatten, till exempel Stockholm och Skåne, som är borgerligt styrda, kan man också se ett fullständigt haveri, där man borde höja skatten för att över huvud taget klara hjälpen till medborgarna.

I Skåne har man sett att Socialstyrelsen har konstaterat fem dödsfall till följd av överbeläggning på akuten. Det är platsbrist som lätt skulle kunna byggas bort om man bara tillskjuter de ekonomiska resurserna. Detta kostar till och med människoliv som vi faktiskt skulle kunna rädda om vi satsade mer på välfärden.

Det här är ett problem. Man kan till exempel titta på de kommuner som har tvingats höja skatten för att klara välfärden. Det drabbar även de fattiga kommuninvånarna, som inte når upp till att betala statlig skatt, det vill säga de har inte fått del av de här skattesänkningarna. Det slår hårt mot dem som har sämst ekonomi när man tvingas höja skatten i kommunerna. Det har blivit en märklig obalans där den ena skattesänkningen efter den andra är på statlig nivå. På landstingsnivå och kommunal nivå höjer man skatten, och de som inte höjer den borde i många fall höja den.

Vi kan också se hur försämringsarna i a-kassan och sjukförsäkringen har skjutit över människor till att bli försörjda på kommunal nivå. Socialkontoren är hårt ansatta. Många i personalen går in i väggen och blir totalt utbrända av situationen. Det är fruktansvärda människoöden. Det är fattiga människor som man inte har möjlighet att hjälpa.

Vi kan på kommunal nivå också se att det finns ett behov av bostadsbyggande, men även där sätter bristen på statliga satsningar hinder i vägen. Det som skulle behövas är en stimulans för att få i gång byggandet av hyresrätter. I dag byggs det alldeles för få hyresrätter, vilket drabbar kommunerna. Det blir också svårare att få människor att komma till kommunerna, inte minst när det gäller pendling. Man köper ju inte en bostadsrätt om man inte vet hur länge man ska stanna i en kommun, utan då är det hyresrätt som gäller. Och det gäller självklart alla dem som inte kan köpa en bostadsrätt, som har tillfälliga jobb, som inte får lån, bostadslån, på grund av det eller som är arbetslösa eller studerande.

Här skulle regeringen kunna satsa på ett riktat stöd för byggande av hyresrätter. Man skulle också kunna komma till skott med en översyn när det gäller skattediskrimineringen av hyresrätten. Man kan se att det när

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

det gäller bostadsrätt, villa och radhus har blivit olika former av ekonomiska lättnader för dem som bor där. Det handlar om fastighetsavgifter, ränteavdrag med mera. Detta har inte kommit hyresrätten till del.

Det är ett sätt att stimulera hyresrätten. Och det handlar om att se till att vi får stopp på de här ombildningarna från hyresrätt till bostadsrätt, som regeringen har underlättat, och utförsäljningar av allmännyttan.

Det här är saker som regeringen skulle kunna göra för att underlätta kommunernas situation.

Jag kan bara nämna utbildningssystemet också. Malmö kommun, till exempel, har fått gå in och täcka upp nedskärningarna inom komvux, som regeringen har gjort.

Det finns mycket som regeringen skulle kunna göra för att underlätta situationen. Landet är stort. Det som händer i kommunerna är en väldigt viktig del av det som händer i Sverige.

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag hade tänkt använda det här inlägget till att relatera lite till hur sakförhållandena ser ut i svensk kommunsektor.

Till att börja med går det inte någon uppsägningsvåg över kommunsektorn. Vi hade under de senaste två månaderna 167 varsel, vardera, i kommunsektorn, att jämföra med 1 600 respektive 1 200 under samma månader 2009. Vi har alltså en situation där det i kommunsektorn finns en stabilitet när det gäller varsel.

Vi kan titta på nyanmälda lediga platser. Vi hade i januari och februari 35 000 nyanmälda lediga platser inom offentlig sektor. Det var alltså en ökning av antalet lediga platser i den offentliga sektorn.

Vi kan titta på kommunernas ekonomi. Vi kan börja med kommunal konsumtion. Den låg 2006 på 557 miljarder kronor, och den beräknas nästa år ligga på 742 miljarder kronor. Det är en ökning med 185 miljarder kronor.

Vi kan titta på kommunernas samlade intäkter. De låg på 656 miljarder kronor 2006 och beräknas av Kommunförbundet nästa år ligga på 882 miljarder kronor. Det är en ökning på något över 200 miljarder kronor. Det har alltså tillförts betydande resurser både i kommunal konsumtion och i samlade kommunala intäkter.

Det här återspeglar att sysselsättningen sedan 2006 i den kommunalt finansierade verksamheten har ökat från 1 200 000 till 1 215 000 personer. Trots en mycket allvarlig ekonomisk kris har sysselsättningen i den kommunalt finansierade verksamheten ökat.

Vi kan titta på de skattesatser vi har. Skattesatsen låg på 31,60 år 2006. År 2012 låg den på 31,60. Det hade alltså inte mellan 2006 och 2012 skett en enda ökning. I år förväntas kommunalskatten öka med 13 öre, till 31,73. Om jag har förstått Socialdemokraterna rätt har det en förödande och betydande effekt på hur den kommunala ekonomin fungerar. Det ska möjligtvis relateras till att kommunalskatten år 2002 låg på 30,50 och att den sedan ökade till 31,60 på de fyra år som Socialdemokraterna styrde.

Vi har en kommunsektor där sysselsättningen stiger. Vi har över 30 000 lediga platser för närvarande. Vi har i internationell jämförelse väldigt goda resultat när det gäller sjukvård, omsorg och barnomsorg.

Därutöver har vi en del bekymmer på skolområdet. Där gör vi mycket breda och tunga reformer för att skärpa kunskapskraven.

Vi har alltså inte nedrustat kommunsektorn, utan vi har en medveten politisk strategi där arbetslinjen kommer främst. Därefter skyddar vi verksamheterna i välfärdens kärna, det vill säga skola, barnomsorg, äldreomsorg och sjukvård.

Här kan inte kontrasterna vara tydligare. Socialdemokraterna prioriterar inte skolan. Socialdemokraterna prioriterar inte äldreomsorgen. Socialdemokraterna prioriterar inte sjukvården och barnomsorgen. De prioriterar bidragen, bidragen, bidragen och bidragen. Det är den socialdemokratiska prioriteringen.

Det är därför vi har kunnat bygga ut resurserna till kommunerna. Det är därför det inte har varit någon bred skattehöjningsvåg. Vi prioriterar nämligen full sysselsättning, och det är den enda stabila grunden för välfärd.

Anf. 33 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Anders Borg har denna eftermiddag döpt om människor till fjärdedecimaler. I den andan fortsätter han i det här inlägget.

Han är fullständigt oförmögen att bemöta det jag sade om hur kvinnor i förlossningsvården i moderatstyrda Stockholm våndas inför en situation, om hur de som arbetar professionellt i den slår larm på larm på larm, om haveriet i den moderatledda sjukvården i Region Skåne eller om de unga som berövas personlig assistans.

Det är uppenbarligen inte människor för Anders Borg. Det är fjärdedecimaler i något matematiskt system, något budgettekniskt hopkok. Men ekonomi är inte mål. Det är medel för att skapa ett bättre samhälle, Anders Borg.

Självklart ökar den kommunala konsumtionen när människorna blir fler. Men det jag säger är att föregående år hade hälften av landets kommuner underskott i sin ekonomi, om man räknar bort en engångsintäkt som var försäkringsmässig. Det är sanningen.

Därute i förskolorna, skolorna och äldreomsorgen finns neddragningarna. Därute finns de nedlagda fritidsgårdarna.

Jag vill påstå att detta är en effekt av en skattesänkingspolitik och en misslyckade jobbpolitik i två avseenden.

För det första handlar det om den arbetslöshet som du producerat – det är 200 000 fler arbetslösa. Många får inte plats i arbetslöshetsförsäringen utan går i dag till det kommunala försörjningsstödet. För det andra handlar det om de skatteintäkter som försvinner när arbetslösheten är närvarande i stället för arbete.

I grunden är det den misslyckade jobbpolitiken, förstärkt med orättvisor i de sociala försäkringssystemen, som skapar den klena kommunala ekonomin, som du vill förneka, som drabbar människor.

45 procent av dem som i dag besöker kommunernas socialkontor för att få hela sin sociala ställning och ekonomi rannsakad – Gör slut på sparmedel! Sälj bilen! Sälj sommarstugan! – har du skickat dit, Anders Borg. Deras enda problem är att de inte har ett arbete, och förutom att de inte har ett arbete har de heller ingen arbetslöshetsförsäkring. Det är de som knackar på porten för att få bidrag – bidrag som Anders Borg har

Prot. 2012/13:108
21 maj

Svar på
interpellationer

tvingat fram. Och när det finansieras måste det tas från skolor och förskolor och äldreomsorg.

Så straffar du både de arbetslösa och den kommunala ekonomin, Anders Borg. I den meningen hänger er ekonomiska politik ihop.

Anf. 34 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är ett faktum som kommunerna själva vittnar om att det är en tung börda när människor som tidigare har fått hjälp från staten via a-kassan och sjukförsäkringen nu går till socialkontoren.

Precis som Peter Persson säger är många av dem arbetslösa som inte längre får vara med i a-kassan eller som inte har haft råd att betala sin a-kasseavgift när man har höjt avgiften, speciellt för dem som har lägst löner och störst risk för arbetslöshet.

Vi kan också se sjuka människor inom försörjningsstödet. De borde egentligen vara inom sjukförsäkringen och erbjudas rehabilitering, men de får varken rehabilitering eller sjukförsäkring. De hamnar också på socialkontoren.

Det här är en väldigt tuff uppgift för socialsekreterarna, som ofta är hårt tyngda av många fall per person. Dels har de de ärenden de tidigare hade hand om, dels, till följd av omläggningar i a-kassan och sjukförsäkringen, ökas bördan på drastiskt. Detta har inte förbättrat kommunernas ekonomi.

Vad gör man med svårt sjuka människor som hade behövt få en ekonomisk förstärkning? Att vara fattig och kanske knappt kunna ge sina barn mat är ju en av delarna som gör att de mår ännu sämre. Hur ska man då få ut dem i arbetslivet?

Detta har också blivit en börda för socialkontoren som har blivit Arbetsförmedlingen light. Nu ska socialkontoren fungera som arbetsförmedling, men när man ser att inte ens människor som är fullt friska får jobb i dag med den politik som bedrivs har ju svårt sjuka människor jättesvårt att få jobb.

I Region Skåne har vi någonting som kallas anställningsstopp. Det innebär inga uppsägningar, men det innebär att personalstyrkan minskar. När någon är sjukskriven, pensionerar sig eller är föräldraledig ersätts inte de tjänsterna. Det är ett jätteproblem.

Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson kallar nu fördelningspolitisk analys för beräkningstekniska hopkok, om jag förstod det hela rätt.

Låt oss klargöra vad Finanspolitiska rådet säger om fördelningspolitiken. De konstaterar att tillgänglig statistik från SCB visar att spridningen i disponibla inkomster ökat sedan 1990-talskrisen och att detta *huvudsakligen* ägde rum under 1990-talet. Man drar vidare slutsatsen att spridningen i disponibelinkomster mätt med Gini-koefficienter – jag antar att det är hopkoken – i stort sett har varit konstant sedan 2006.

Detta är det sätt som vi normalt sett mäter inkomstskillnader på. De ökade alltså kraftigt under Socialdemokraternas tid, men nu har man alltså trots den värsta krisen sedan depressionen förvånansvärt nog, som rådet konstaterar, stått still sedan 2006.

Detta kallar Peter Persson för beräkningstekniska hopkok. Men det är så vi mäter inkomstskillnader och fördelning, Peter Persson. Det gör vi med Gini-koefficienter.

Men jag förstår att Socialdemokraterna, givet de här siffrorna, måste börja tala om hopkok. Man orkar inte ens längre ta en seriös debatt om fördelningspolitiken. Så illa är det med Socialdemokraterna.

Låt oss se vad Finanspolitiska rådet säger i sin analys. Jobbskatteavdrag har inte på något avgörande sätt ökat inkomstskillnaderna. Jag minns kanske något hundratal interpellationsdebatter där Socialdemokraterna har sagt att jobbskatteavdragen raserar rättvisan. Det har alltså inget stöd.

Socialdemokraterna har sagt att höjd a-kassa och höjd sjukförsäkring är lösningen. Det är rättvisa. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken. Bidragen är kärnan i den socialdemokratiska ideologin. Då säger Finanspolitiska rådet att det inte har någon märkbar effekt på fördelningen.

Alla de uppblåsta ideologiska överord vi har hört här kokar alltså ned till någonting som måste avfärdas som fördelningspolitiskt hopkok, det vill säga att när man på allvar försöker mäta den socialdemokratiska politiken, då blir det hopkok. Det är Peter Perssons hållning till analys.

Då blir det också logiskt att beskriva kommunsektorn som en sektor i sammanbrott. Låt mig bara konstatera att den kommunala konsumtionen, verksamheten, har ökat från 557 miljarder till 742 miljarder. De samlade kommunala intäkterna har ökat från 656 miljarder till 882 miljarder. Det har tillkommit behov, det har tillkommit befolkning, det har tillkommit annat. Men så vitt jag förstår är skillnaden mellan 656 miljarder och 882 miljarder inte en minskning utan en ökning med över 200 miljarder kronor.

Sysselsättningen under de här åren av dramatiska nedskärningar har gått från 1,2 miljoner till 1 215 000. En ökning är alltså en nedskärning. Det faktum att 15 000 fler jobbar inom den kommunalt finansierade verksamheten, det är en nedskärning. Då förstår man lite grann hur de socialdemokratiska hopkokerna fungerar. Man vänder helt enkelt bak och fram på siffrorna.

Låt oss göra en checklista för vad det är vi talar om. Kommunernas verksamhet är skola, sjukvård, äldreomsorg och barnomsorg. Vad vill Socialdemokraterna? Dessa verksamheter är inte prioriterade, för det är ju bidragen. Det är där pengarna ligger. Aldrig i någon av dessa debatter står Socialdemokraterna för sin politik. Aldrig ställer man sig upp och säger att man har tänkt igenom det här, gjort en ideologisk analys och kommit fram till att det inte är så viktigt med skola och barnomsorg, utan det är bidragen som är det centrala. Varför reser sig aldrig Socialdemokraterna upp och säger detta? Varför låtsas man att det skulle vara verksamheterna man prioriterar när detta inte är sant?

Det man vill göra i skolan är att nedmontera kunskapskraven. Inom sjukvården vill man slopa valfriheten. Inom barnomsorg och äldreomsorg vill man ge tillbaka makten till kommunalråden. Det är den socialdemokratiska politiken. Det är vad man vill göra med verksamheterna. De stora pengarna, de många miljarderna som ska betalas med alla skattehöjningar är förbehållna bidragspolitiken där kärnan är att pressa ut män-

niskor från arbetsmarknaden. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Anf. 36 PETER PERSSON (S):

Herr talman! I Schlingmanns studiecirkel går Moderaterna i evig skola. Prata om någonting annat när du blir attackerad! Använd nyspråk!

Jag har försökt föra en debatt med Anders Borg om den ansträngda ekonomin i kommunerna. Det är kaos i Stockholmssjukvården. Det är kaos i den skånska sjukvården. Men om detta och om enskilda människor vill Anders Borg över huvud taget inte prata. För Anders Borg finns det bara ekvivalenter, inte människor och människors villkor.

Det bristande ansvaret, ansvarslösheten och att prata om någonting annat handlar om en förfining av Anders Borgs nyliberala ideologi i ungdomen. Han själv står vid sidan av och säger: Vårt mål är ädelt och stort. Så delar han ut för lite pengar till dem som ska göra jobbet. Sedan klagar han på professionen eller verksamheten eller anklagar dem och säger: Vi tog bort halva anslaget, men ni ska ändå göra en bättre verksamhet.

Det är detta jag varnar för i kommunsektorn.

Men jag tror att det här bara är ett av leden i er politik och era drömmars mål. Era drömmars mål är nämligen att vi ska ta upp den egna plånboken och köpa oss förbättringar. Ni har tjuvstartat med RUT för läxhjälp, där alla ska vara med och betala en slant till det som endast några få kan erhålla.

Det är det där ni vill fortsätta med. Men att ta den riktiga debatten om hur det ser ut, om bristerna i välfärden på grund av kommunernas utsatta ekonomi, det vill ni uppenbarligen inte. Men det finns väl fler interpellationsmöjligheter, herr talman.

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! En grundpelare i vår politik är att värna välfärden, den generella, allmänna och breda välfärden som skapar trygghet för människor. Det är därför som vi har kunnat se hur intäkterna i kommunsektorn från 2006 har ökat från 656 miljarder kronor till 882 miljarder kronor. Det är därför som vi har kunnat se hur antalet anställda i välfärden har ökat från 1 200 000 till 1 215 000 trots att vi har genomgått den värsta krisen sedan depressionen. När andra länder har skurit ned, avskedat, sagt upp, plockat bort, minskat, dragit ned har vi kunnat satsa på välfärden och har fler anställda än vi hade tidigare. Detta är en del av den svenska välfärdsmodellen. Det är viktigt att alla oavsett inkomst kan få barnomsorg, sjukvård och äldreomsorg genom offentlig finansiering. Det är det som gör att IMF lyfter fram Sverige som en förebild, tillsammans med Brasilien, när det gäller att klara krisen utan att klyftorna har ökat.

När jag jämför svensk offentlig verksamhet med hur det är i andra länder känner jag en stolthet. Tittar jag på de tio femton vanligaste cancerdiagnoserna i Sverige och i USA klarar vi oss bättre i fråga om praktiskt taget alla. Det finns något enstaka område där amerikanerna är bättre men på flera områden är vi bättre.

Vår sjukvård har fått ökade anslag, och anslagen har ökat från ca 9 procent till 9,6 procent om andel av bnp under dessa år. Den kostar väsentligt mindre än de 16 procent som amerikanerna lägger på sjukvård,

och vi ger bra sjukvård till alla. Det är så den svenska välfärdsmodellen fungerar. Det är det som vi har värnat, och det är det som vi har satt främst.

Men då har vi fått göra tuffa prioriteringar. Vi har inte kunnat lova höjda bidrag till alla. Vi har inte kunnat lägga pengarna i a-kassan eller sjukförsäkringen och inte kunnat öppna förtidspensionerna som andra förordar. Vi har i stället prioriterat välfärdens kärna. Det är därför som den svenska välfärdsstaten står sig så stark, och det är därför som tryggheten i Sverige är bättre än i de flesta andra länder.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

9 § Svar på interpellation 2012/13:389 om offentlig mat

Anf. 38 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Matilda Ernkrans har frågat mig vilka slutsatser jag drar av att man i utvärderingen av ”Sverige – det nya matlandet” konstaterar att det råder brist på åtgärder för att nå målen om ökad kvalitet på den offentliga måltiden och vilka åtgärder jag avser att vidta för att nå högre måloppfyllelse.

Översynen visar att visionen om Matlandet är väl förankrad i Livsmedelssverige. Visionen och dess mål och syfte är väl kända bland satsningens olika målgrupper och intressenter. Matlandet i sin helhet har tagits emot väl.

När det gäller målen finns uppfyllda mål, sådana som är på väg att uppnås och mål som kan bli svåra att uppfylla till 2020. Jag är väl medveten om att mycket återstår att göra, men översynen visar att vi ändå är en bit på väg.

Man måste också komma ihåg att Matlandet är en vision till vilken det har knutits såväl konkreta politiska mål som visionära inriktningsmål. Vad gäller den offentliga maten är det ytterst kommunernas och landstingens ansvar att tillhandahålla en bra kvalitet på måltiderna i skolan, vården och äldreomsorgen. Det hindrar inte att regeringen sätter upp visionära mål. Regeringen kan också göra mycket som stöder kommunernas och landstingens arbete, vilket vi även har gjort. En av de viktigaste åtgärderna har varit att starta ett nationellt kompetenscentrum för måltider inom offentlig sektor. Kompetenscentrumets arbete påbörjades hösten 2011, och enligt utvärderingsrapporten kände hela 80 procent av kommunernas kostchefer till verksamheten.

Livsmedelsverket har även fått ett uppdrag av regeringen att i samverkan med Skolverket arbeta med ett projekt om näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning, en informations- och utbildningssatsning som genomförs under 2012–2013.

Det är med anledning av att det numera är inskrivet i skollagen att maten som serveras på skolorna ska vara näringsriktig. Projektet bedrivs inom ramen för nationellt kompetenscentrum.

Regeringen har även gjort ytterligare insatser på området offentlig mat genom de projektpengar från Matlandet som har kunnat sökas hos Jordbruksverket. Projektet handlar exempelvis om kunskapsutveckling, it-verktyg och ökad andel ekologiska livsmedel i de offentliga måltider-

na. Sammantaget är det ett värdefullt utvecklingsarbete som många i branschen kan dra lärdomar av.

Även Miljöstyrringsrådet har fått projektpengar från Matlandet för att arbeta vidare med att öka kunskapen och kompetensen kring offentlig upphandling av mat.

Syftet med översynen av "Sverige – det nya matlandet" är att ge svar på i vilken utsträckning som målen som satts upp till 2020 är på väg att uppnås och vilka effekter som kan identifieras av de insatser som genomförts inom ramen för Matlandet. Resultatet av översynen ska ligga till grund för planeringen av det kommande arbetet och för eventuella justeringar avseende satsningen.

Översynen ger oss ett bra underlag inför det fortsatta arbetet med att utveckla Matlandet. Nästa steg är nu att Landsbygdsdepartementet bjuder in myndigheter och organisationer som arbetar med att förverkliga visionen till dialogmöten under maj och juni för att diskutera resultaten och hur vi lägger upp arbetet inför framtiden.

Anf. 39 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att efter att jag har lyssnat en stund på en ganska animerad finansminister Anders Borg uppskattar jag Eskil Erlandssons något mer rimliga samtalston i denna debatt. Två kvällar i rad har vi fått rapporter om att det brinner i delar av vårt land, där unga människor utan framtidshopp i frustration och ilska inte längre betar sig som vi förväntar oss att unga människor ska bete sig i vårt land. Och jag uppskattar, som sagt, att landsbygdsministern har en något annan ton i debatten än vad jag tidigare hörde från Anders Borg.

När det gäller det politiska engagemanget för den offentliga maten, alltså maten i våra skolor, förskolor, äldreboenden och sjukhus, finns det landsbygdsministrar eller jordbruksministrar som även tidigare har engagerat sig. Det är i ärlighetens namn, Eskil Erlandsson, inget nytt i svensk politik.

Det som är nytt är dock den konsultrapport som ministern själv har beställt och som på detta område, som gäller den offentliga måltiden, konstaterar att den nuvarande ministrarnas och regeringens insatser på detta område varken är anpassade eller dimensionerade för att ge effekt. Det borde bekymra ministern, inte minst om man kopplar ihop det med det som ministern svarar på min interpellation, att en stor del faktiskt är att se till att denna mat, den offentliga måltiden, alltså maten på våra förskolor och skolor – den mat som våra barn får – är sådant som kommuner och landsting faktiskt har ansvar för.

När det gäller tidigare jordbruksministrars engagemang i den offentliga måltiden är skillnaden nu, som sagt, att det brinner i delar av våra förorter. Det handlar om frustrerade ungdomar som har tappat tron på och hoppet om framtiden. Sverige har massarbetslöshet. Över 400 000 människor går utan arbete, och flera kommuner och landsting kämpar med sin ekonomi.

Vi hörde i den tidigare interpellationsdebatten att hälften av landets kommuner har underskott om man räknar bort det engångsbelopp som de har fått. I denna situation och i denna verklighet ska enskilda kommunalråd samtidigt orka klara av att prioritera den offentliga måltiden – maten till våra barn och gamla och maten på våra sjukhus.

Till det kan vi lägga att den här regeringen och den här ministern inte direkt har höjt mervärdena för det som är den svenska maten – vi pratar om god miljömässighet, gott djurskydd och att man kan lita på den svenska matens kvalitet. Det har inte direkt varit den här matministerns kännetecken. Då ställer vi oss också frågan hur man ute i kommuner och landsting ska orka att i den här verkligheten prioritera den offentliga måltiden som är så viktig. Jag tycker nämligen verkligen så; jag tycker att barnen på våra förskolor och skolor, de äldre och de som befinner sig på sjukhus har rätt att få mat av den bästa kvaliteten. Det får de inte i dagens Sverige.

Samtidigt har ministern fått en rapport på sitt bord – om det nu inte räcker med att lyssna på mig – som säger att det han har beslutat inte är dimensionerat för att ge effekt. Därför kvarstår min fråga: Vad är ministern beredd att göra för att vi ska se en verklig skillnad när det gäller den offentliga måltiden?

Anf. 40 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig först tacka för interpellationen, och det gör jag av många skäl. Den offentliga maten är viktig för riktigt många människor i vårt land. I de kök som ofta är knutna till de anläggningar och institutioner som finns på det här området tillagas och serveras det dagligdags i storleksordningen tre miljoner måltider. Det är alltså en otrolig mängd måltider som tillagas och serveras vid våra dagis, skolor, äldreboenden och liknande varje dag.

Det är alldeles självklart att jag tycker att vi borde ägna de här måltiderna mer uppmärksamhet – mest apropå att de allra flesta av de människor som serveras måltiderna är beroende av att de serveras. Det beror i sin tur på att de oftast inte har några valmöjligheter alls, vilket alla vi andra oftast har. Vi är vuxna, kanske friska, och kan välja om vi vill tillaga vår mat själv eller gå till någon personalmatsal eller liknande och äta våra måltider. Det kan många av de människor som finns i de här typerna av offentliga inrättningar inte göra.

Jag tycker att jag har nått långt i det här sammanhanget – längre än vad någon av mina företrädare har gjort. Det bevisas också av den utvärdering och delöversyn av visionen Matlandet Sverige som är gjord. Till exempel framgår det av den översyn som är gjord att mer än hälften av kommunernas kostchefer anger att de ofta eller alltid använder sig av Miljöstyrningsrådets kriterier vid sina upphandlingar. De kriterierna fanns inte tidigare, Matilda Ernkran. De finns därför att jag har varit med och anslagit pengar till Miljöstyrningsrådet genom Matlandet Sverige.

Jag tror att vi båda kan vara överens om att vi mer eller mindre dagligdags läser i lokaltidningar och annorstädes om kommuner och landsting som gör de upphandlingar jag tror att vi också är överens om att vi bör göra inom den offentliga sektorn – inom kommun- och landstingssektorn. Det handlar om att dela på upphandlingarna, så att man inte köper ris och potatis i samma upphandling. Då är det nämligen svårt att få lokalproducerade produkter apropå att ris inte är så där alldeles lätt att odla och få fram i vårt klimat.

Jag kan också konstatera att vi numera väldigt ofta och frekvent läser om kommuner som ställer krav på den mat man inhandlar till sina kök.

Så gjordes inte tidigare, utan då beställde man kort och gott mat. Nu ställer man dock krav i ökad omfattning, och det är jag glad över. Jag påstår också att det beror på det arbete vi bedriver inom visionen Matlandet Sverige.

Jag hoppas att den här utvecklingen fortsätter, och jag är ganska övertygad om att den gör det – inte minst apropå att många gör sina upphandlingar för två, tre eller kanske rent av fyra år i taget och ännu inte har haft möjlighet att ta del av det arbete som bland annat Miljöstyrningsrådet och även Livsmedelsverket har gjort på området inom ramen för Matlandet Sverige.

Anf. 41 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag betvivlar inte landsbygdsministerns engagemang i de här frågorna. Det vi kanske har lite olika bild av är hur framgångsrik landsbygdsministern har varit i att se till att det är svensk mat som genererar jobb och välfärd i det här landet, att vi ökar vår livsmedelsproduktion och att fler barn på våra förskolor och skolor, fler äldre i äldreomsorgen och fler sjuka på sjukhus faktiskt får mat av god kvalitet. Där skiljer vi oss kanske lite åt när det gäller hur framgångsrik ministern har varit.

Jag betvivlar dock absolut inte ditt engagemang. Min uppfattning är att det är ett engagemang du delar med många landsbygds- och jordbruksministrar, också från tidigare regeringar.

Det jag väldigt gärna skulle vilja ha svar på i den här debatten är den fråga jag har ställt. Du har själv beställt en konsultrapport för att utvärdera ditt eget arbete, och den konsultrapporten är ganska tydlig med att den politik du bedriver när det gäller den offentliga måltiden inte är dimensionerad för att få effekt och att det behövs fler åtgärder för att nå en högre måluppfyllelse. Det vore alltså väldigt bra att åtminstone få höra lite tankar och idéer om hur landsbygdsministern har tänkt ta sig an det här.

Jag är själv väldigt övertygad om att det finns en del grundläggande saker som krävs för att man ska lyckas med att få till en riktigt bra offentlig måltid. Först och främst behövs det, som jag var inne på i mitt tidigare inlägg, en generell välfärdspolitik för jobb, utbildning och minskade klyftor i Sverige. Det är någonting gott och bra också för svensk matproduktion och för mat av god kvalitet på våra förskolor och skolor. Jag menar att det går att kombinera de här sakerna.

Det går nämligen att bedriva en politik som understöder att kommuner och landsting faktiskt har möjlighet att upphandla det som är ekologiskt, närodlat och producerat med bra miljömässighet och goda djurskyddskrav. Gör kommuner och landsting det kan barnen i skolan få bättre mat av god kvalitet, och vi kan se till att vi skapar jobb inom svensk matproduktion. Det här bygger på att man försvarar och bygger på de mervärden just den svenska maten har, nämligen bra miljömässighet och gott djurskydd. Det bygger också på att man driver en generell välfärdspolitik för jobb och utbildning som gör att fler faktiskt har råd och möjlighet att efterfråga mat av god kvalitet.

På så sätt kan man också driva utvecklingen – om man använder det offentliga kan man bygga marknader, för då får man fler som får avsättning för sina produkter. I många av de här delarna har den här ministern och den här regeringen snarare satt Sverige i en helt annan riktning. Inte

minst OECD presenterade sin rapport för någon vecka sedan, där man konstaterar att de ekonomiska klyftorna växer mest i Sverige. Bara det torde tarva till eftertanke.

Som sagt: Jag betvivlar inte ditt engagemang, landsbygdsminister Eskil Erlandsson, men det jag väldigt gärna skulle vilja är att du ger svar på det din egen rapport har konstaterat – att det behövs fler åtgärder för att vi ska få till en bra offentlig måltid i Sverige.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Översynen som är gjord ska visa oss om Matlandet är på rätt väg och hur vi ska gå vidare för att nå de mål som är uppsatta till år 2020. Det är alltså ett antal år framåt i tiden.

Som jag nämnde i mitt huvudanförande håller vi just nu på med dialogmöten där vi bjudit in berörda myndigheter och organisationer för att diskutera resultaten och hur vi ska lägga upp arbetet inför framtiden. Jag är mån, det vill jag verkligen framhålla för kammaren, om att detta sker i en bred dialog med intressenterna, apropå att det i det här ämnesområdet oftast, för att inte säga alltid, är någon annan som fattar de direkta besluten, i det här fallet kommuner och landsting. Det är dem som jag kan understödja på olika sätt men inte konkret handla maten till.

I översynen konstateras det att det har varit en ökning av antalet små och medelstora företag som deltar i upphandlingarna till kommuner och landsting. Mellan 2008 och 2011 ökade andelen små och medelstora företag från 5 till 8 procent. Vi hade velat ha en ännu högre siffra, men märk att våra mål är uppsatta till 2020. Märk också att många handlar den här typen av produkter för två tre kanske fyra år i taget, så det tar tid att få igenom olika processer i beslutsmekanismerna.

Jag kan konstatera att andelen små och medelstora företag som faktiskt vinner en upphandling har ökat. Ökningen är inte stor, den är 20 procent, från 4 till 5 procent, men ändå. Det är alltså en ökning av företag som under den period då Matlandet Sverige var i sin linda faktiskt har vunnit upphandlingen.

Det är att konstatera utifrån den översyn som nu görs att när det gäller målet om ökad kvalitet är det ibland svårt att mäta. Det är svårt att hitta bra indikatorer kring vad som ska mätas. På några områden finns det så kallade nöjdhetsindex som bygger på undersökningar. Bland de fallen kan man se att inom äldreomsorgen, för att ta det som exempel, har nöjdheten ökat. Den skulle självklart kunna öka ännu mer, men märk att mätperioden är 2008–2011, alltså ett par år tillbaka i tiden då projektet och visionerna om Matlandet Sverige var i sin linda.

Jag vill påpeka att en del av arbetet måste bli att leta upp indikatorer på de saker som är lite svåra att mäta i annat än i faktiska tal och eller pengar för att de facto kunna mäta den här typen av saker. Jag vet att mina medarbetare funderar på hur man ska kunna få fram indikatorer.

Men mitt mål är alltså klart: Vi måste öka både nöjdheten och antalet företag som deltar i de offentliga upphandlingarna. Det i sin tur kan resultera i en ökad företagsamhet i Småortssverige och på svensk landsbygd och därtill en ökad produktion av mat i vårt land, vilket också är ett av mina mål.

Anf. 43 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Som jag sade betvivlar jag inte landsbygdsministrernas engagemang i frågan. Det vi har olika uppfattningar om är resultatet och effekterna av landsbygdsministrernas engagemang.

Dialogmöten i all ära, men jag tror att landsbygdsministern skulle behöva ägna sig åt en del dialog inom regeringen och regeringspartierna. Det finns ganska många motsägelser när vi talar om mat, svensk konkurrenskraft och svenska mål för mat och matproduktion. Här säger landsbygdsminister Eskil Erlandsson att han satt upp mål till 2020 och att det är viktigt att ge sådana besked. För någon vecka sedan hade vi en liknande diskussion här i riksdagens kammare där regeringsföreträdare hävdade att det var politisk kommunism när Socialdemokraterna tyckte att det är en viktig styrsignal att exempelvis sätta upp mål för ekologisk konsumtion och ekologisk produktion i vårt land. Det känns som att man behöver ägna sig åt dialog inom regeringen.

Detsamma gäller mellan departementen, kan jag tycka. Vi kan å ena sidan lyssna på Landsbygdsdepartementet som höjer till skyarna att man ska göra en satsning på att exportera röding från Vättern. Samma dag kommer det å andra sidan från Livsmedelsverket och Miljödepartementet uppgifter om att just rödingen från Vättern fortfarande innehåller alldeles för höga halter av giftet dioxin. Det är där någonstans som det här fallerar.

Vi har en matminister som har slagits för giftfisk, för farliga ämnen i läsk, mot ursprungsmärkning av fläsk, fågel och processat kött som i lasagne. Vi har 25 företag som är inblandade i en köttfuskskandal, och samtidigt försöker ministern hävda att det just är svensk mat av god kvalitet som ska ges till våra barn i skolor och förskolor. Jag tycker att det ska vara så, men då måste landsbygdsministern engagera sig i de mer värden som utgör det svenska: bra djurskydd, bra miljömässighet och respekt för konsumenten.

Anf. 44 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig än en gång tacka för interpellationen av skälet att de här frågorna är angelägna för riktigt många människor i alla delar av vårt land. Visionen om Matlandet Sverige bygger på fem olika fokusområden, varav ett är den mat som vi i det här sammanhanget kallar för den offentliga maten. Mitt engagemang i den delen är att entusiasmera och stödja dem som är aktörer. Så här långt har det resulterat i att understöd har gått till bland annat Miljöstyvningsrådet för att de ska kunna hjälpa kommunerna i sina upphandlingar med att sätta upp kriterier, krav på all den mat som inhandlas till köken i dagis, skolor, äldreboende och liknande, krav som inte fanns tidigare men som det är upp till entusiastiska kommun- och landstingspolitiker, om de så tycker, att använda sig av och ta stöd i. Det ser jag som min uppgift, och den uppgiften ämnar jag att arbeta vidare med.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 45 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Olle Larsson har frågat mig om jag är beredd att omvärdera de renägande samernas status och därmed de speciella privilegier de tilldelats, generellt såsom ursprungsbefolkning och i synnerhet i de områden där de faktiskt inte alls uppfyller de krav som ställs för att kategoriseras som ursprungsbefolkning.

Det finns ingen generell eller juridiskt bindande definition av begreppet urfolk. Vad som ofta nämns som faktorer för att definiera ett urfolk är:

- självidentifikation
- ett folk som härstammar från folkgrupper som bodde i ett land eller i en region vid tiden för fastställandet av nuvarande statsgränser
- att folket helt eller delvis har behållit sina speciella traditioner, kultur, språk och institutioner, vilka ofta har en stark länk till de områden och den natur de traditionellt brukat
- att man inte utgör den dominerande gruppen i samhället.

Det anses däremot inte avgörande att ett urfolk historiskt sett bott i ett visst område längre tid än andra. Inte heller anses det nödvändigt att ett urfolk måste leva eller livnära sig på samma sätt som dess förfäder.

Forskning tyder på att den samiska kulturen uppstod för ca 2 000 år sedan genom en sammansmältning av flera redan då existerande fångst- och jordbrukarkulturer på Nordkalotten. Samerna har sedan fortsatt att leva och verka inom detta område, som i dag är delar av Sverige, Finland, Norge och Ryssland.

Det samiska folket har således en lång sammanhängande historisk anknytning till de områden där de bedrivit sin näring och utvecklat sin kultur som går tillbaka till tiden före nationalstatens bildande. Man uppfyller därmed kriterierna för ett urfolk. Detta har även bekräftats av riksdagen vid ett flertal tillfällen, och det samiska folkets status befestades numera också i regeringsformen.

Det samiska folket och dess kultur, vilket innefattar renskötseln, är en del av vårt gemensamma kulturarv. Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Staten har ett övergripande ansvar för att främja det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kulturliv. Detta framgår av regeringsformen och återspeglar Sveriges folkrättsliga förpliktelser.

Dessutom kan det konstateras, såsom gjorts av Högsta domstolen, att renskötselrätten är en civilrättslig rättighet som tillkommer den samiska befolkningen kollektivt. Renskötselrätten baseras på tidigare markanvändning och uppstod långt innan urfolks rättigheter blev ett begrepp i folkrätten. Det är alltså inte så att samerna skulle ha tilldelats speciella privilegier i fråga om renskötseln med anledning av att man är ett urfolk.

Jag ser inga skäl till att omvärdera det samiska folkets status som urfolk.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 46 OLLE LARSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret.

Renskötsel är sentida i Dalarna, Härjedalen och Jämtland. Innan dessa områden blev svenska fanns inte renskötsel i området. Däremot fanns ett rikt och diversifierat bondesamhälle. Att ättlingarna till dessa bönder i dag ska behöva leva som andra klassens medborgare på sina förfäders marker är inte värdigt ett land som säger sig värna alla medborgares lika värde. Rasism kallas det i andra delar av världen, och det strider mot alla grundläggande demokratiska principer.

Staten köpte under hot om expropriation 250 000 hektar mark i Härjedalen och Jämtland för drygt hundra år sedan och överlät nyttjandet av markerna till renägare. 1751 års lappkodicill, som är ett gränstraktat mellan Norge och Sverige, handlar om land norr om Borgafjäll och visar att det söder om detta fjäll, som ligger på gränsen mellan Jämtland och Lappland, inte bedrevs rennärning.

I *Sveriges historia*, band 8, skrivet av Kristian Gerner, professor emeritus i Lund, går att läsa: Genom historien har det visat sig att etnisk klassificering av människor kan vara livsfarlig för individer. En nödvändig förutsättning för Förintelsen och för den etniska rensningen i Bosnien på 1990-talet var att individerna som skulle mördas eller fördrivas kunde definieras etniskt. Trots dessa historiska erfarenheter gjorde den svenska riksdagen i början av 2000-talet en poäng av att landets befolkning bestod av identifierbara etniska grupper definierade enligt modersmål. Tidigare hade termen modersmål syftat på svenska språket, men hädanefter kom det att syfta på individernas medfödda språk.

Det här var alltså professor Kristian Gerner's ord.

Jag kan bara beklaga att statsrådet inte försöker sätta sig in i de enorma problem som denna klassificering av folk för med sig, inte minst för de samer och andra folk i Lappland som inte har renskötselrätt och som av staten blivit fråntagna sina rättigheter för att tillgodose renägare med betesmarker, jakt- och fiskevatten med mera. Detsamma gäller bönder i Härjedalen som fråntogs sitt land och tvingades bli arrendatorer.

Statsrådet verkar inte bry sig det minsta om att dagens ursprungsbefolkning inte uppfyller de kriterier som ställs för att klassificeras som ursprungsbefolkning i Dalarna, Härjedalen och Jämtland. Med denna klassificering håller ni nu på att utrota den egentliga ursprungsnärningen i de södra fjällen, nämligen fjälljordbruket.

Tänker landsbygdsministern fortsätta med det ensidiga gynnandet av renägande samer på alla andra norrlänningars bekostnad?

Anf. 47 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Regeringen föreslog år 2009 en ändring i rennäringslagen som syftade till att etablera en regel om en ömsesidig hänsyn till dem som har rätt att bruka samma mark. De olika typerna av markanvändning måste kunna fortgå på ett rimligt vis, tyckte regeringen. Markägaren måste till exempel kunna bedriva ett rationellt jord- och skogsbruk och samebyarna en rationell renskötsel. Vi tyckte att det inte var fråga om oförenliga mål, för erfarenheterna visar ändå att man kan fungera väl tillsammans om god vilja finns hos olika intressenter och parter.

Förslaget, som var en del av en mer omfattande samepolitisk proposition, avvisades tyvärr. Det avvisades i sin helhet av Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund. Regeringen har därför valt att invänta konkreta ändringsförslag från samiskt håll. Jag säger detta apropå att vi har sett problematiken med att det finns flera nyttjanden av samma område i den del av landet som vi talar om.

Vad gäller icke renskötande samer står det i dag klart att den uppdelning mellan renskötande och icke renskötande samer som finns uppstod redan genom den första renbeteslagen som kom redan 1886. Det har skapat motsättningar inom det samiska folket. Regeringen föreslog därför i betänkandet 2009 att samebyarna skulle öppnas för alla samer med ursprung i sameby, det vill säga även annan än en renägande same, och att samebyn skulle kunna ägna sig åt annan ekonomisk verksamhet vid sidan om renskötseln.

Förslaget var alltså en del av en även i denna del omfattande samepolitisk proposition, men också det avvisades tyvärr av Sametinget och av SSR i sin helhet. Vi har därför från regeringens sida valt att avvakta och invänta konkreta ändringsförslag från det samiska samhällets sida.

Anf. 48 OLLE LARSSON (SD):

Herr talman! Vi kanske först ska ha lite kunskap om vilka markområden vi talar om. 35 procent av landets yta är öronmärkt för renägarna, men renägarna nyttjar 52 procent av landets yta för bete av sina renar.

Markägarna ska dela med sig till renägare. Var någon annanstans i Sverige behöver markägare dela med sig till någon annan näring utan att få kompensation för detta intrång? Markägarens rättigheter till sina egna marker borde vara okränkbara, även i Norrlands inland, men, tyvärr, så är det inte. Att de skulle fungera bra tillsammans stämmer definitivt inte.

Ett exempel från Härjedalen är att markägarna, bönderna, varje år får sina vallar nedtrampade av renar.

En mjölkbonde i Härjedalen fick nyligen lägga ned på grund av att han inte fick bruka de marker som fjällbönder enligt gammal tradition brukade långt innan renägarna kom. Han fick lägga ned sin mjölkproduktion eftersom renägarna skulle nyttja markerna.

Sverige fick 1928 en raslag som säger att bara samer får bedriva rennäring. Före det fanns det även fjällbönder som hade renar och renmärken.

Landsbygdsministern vill öppna för att alla samer ska få samma rättigheter. Hur blir det med alla andra folkgrupper som råkar bo i detta område? Ska de fortsätta leva som andra klassens medborgare i ett land som utger sig för att vara demokratiskt? Det är politiskt hyckleri.

Anf. 49 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det är viktigt att hålla i minnet att många av de intressekonflikter som uppstått, och i vissa fall kvarstår, är ett resultat av historiska omständigheter som ingen nu levande person kan lastas för. Staten har historiskt till exempel använt sig av metoder som tvångsförflyttning, vilket givetvis är helt främmande i dag.

Det är dock min bestämda uppfattning att vi måste se framåt, inte bakåt. Jag är övertygad om att till exempel en ändring av rennäringslagen som syftar till att etablera en regel för ömsesidig hänsyn för dem som har rätt att bruka samma mark skulle vara en väg att gå framåt. Som jag nämnde i ett tidigare inlägg har dock det samiska samhället i detta fall valt att avvisa regeringens propå.

Det finns också goda exempel i nutid där man har funnit samförståndslösningar rörande bruket av marken. Ett sådant exempel är att Sametinget tillsammans med Skogsstyrelsen på regeringens initiativ tagit fram så kallade renbruksplaner. Planerna syftar till att underlätta dialogen mellan samebyarna och andra markanvändare, vilket kan vara såväl jord- som skogsbrukare men också andra intressenter i ett samhälle som vill och behöver bruka mark på olika sätt.

Renbruksplanerna kan i sin tur fungera som ett beslutsunderlag för dem som har att fatta beslut av olika slag i vårt samhälle men också i sin verksamhet eller i sitt företag.

Anf. 50 OLLE LARSSON (SD):

Herr talman! Många av de problem som finns i dag grundar sig på historiska beslut. Det innebär dock inte att vi ska fortsätta i dessa banor som splittrar norrlänningarna. Vi bör försöka se till att alla som bor i Norrland får leva med samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Så är det inte i dag.

Landsbygdsministern talar om tvångsförflyttning. Det var ingen tvångsförflyttning, hävdar jag. Det blev för många renägare och renar i trakterna kring Karesuando. Då fick renägarna ett val. De kunde sälja sina renar och gå in i det svenska samhället på samma villkor som alla andra svenska medborgare eller bli tilldelade mark utefter den svenska fjällkedjan. Det var grunden för dagens stora problem. De sent ankomna renägarna trängde ut de ursprungliga samerna och renägarna som ägnade sig åt intensiv renskötsel. Den extensiva renskötseln slog med andra ord ut den intensiva renskötseln.

Var det tvångsförflyttning på 1960-talet när 500 000 norrlänningar tvingades flytta söderut för att ta de jobb som fanns? Jag anser inte det, men det är jämförbart.

Även jag anser att vi ska se framåt och försöka jobba för att alla medborgare i Sverige ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk tillhörighet.

Anf. 51 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Som jag har redogjort för vid i varje fall två tillfällen i denna debatt utgör renskötselrätten en civil rättighet baserad på sedvana. Det är inte en mänsklig rättighet som tillkommer alla och envar.

Mitt huvudbudskap i denna debatt är, för att vara klar och tydlig, att det samiska folket är ett urfolk. Av det följer att samerna har rätt att bevara och utveckla sin kultur, inklusive sina näringar. Det framgår tydligt av vår regeringsform. Dessutom är renskötselrätten som sagt en civil rättighet som baseras på tidigare markanvändning snarare än folkrätten. Jag ser alltså inget skäl att omvärdera det samiska folkets status som urfolk.

Min utgångspunkt är att vi genom dialog kan hitta praktiska lösningar för att tillgodose olika, och helst alla, markanvändares behov och önskemål.

I detta anförande instämde Matilda Ernkran, Johan Löfstrand och Pyry Niemi (alla S).

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.47 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

11 § Svar på interpellation 2012/13:404 om tilliten till livsmedel

Anf. 52 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Pyry Niemi har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar driva i EU för att säkra tilliten till livsmedel och därmed till jobben i livsmedelssektorn.

Jag vill inledningsvis säga att jag delar den frustration och oro som många känner över den senaste tidens rapporter om bedrägerier med hästköttslasagne och falska oxfiléer. Den mat vi köper ska vara säker och rätt märkt. Samtidigt är det viktigt att slå fast att de flesta livsmedelsföretagare är ärliga. Det måste vara utgångspunkten för att få till stånd en ömsesidig tillit mellan konsumenter och producenter på livsmedelsmarknaden.

Jag delar också frågeställarens uppfattning om att jobben inom livsmedelsproduktionen är viktiga. Livsmedels- och jordbrukssektorn är EU:s näst största näringsgren med över 48 miljoner anställda och med en omsättning på omkring 750 miljarder euro om året.

Det är viktigt att komma ihåg att det är livsmedelsföretagaren som ansvarar för att endast säkra och rätt märkta livsmedel släpps ut på marknaden. Därutöver sker offentlig kontroll av att gällande regler följs. För att säkra tilliten till livsmedel i Sverige och inom EU behöver livsmedelsföretagarna nu arbeta målmedvetet för att förtjäna konsumenternas förtroende. Jag informeras fortlöpande om att det arbetet redan har startat bland våra livsmedelsföretag.

Livsmedelslagstiftningen är till största delen EU-harmoniserad. Bakgrunden till att EU tog över ansvaret för livsmedelssäkerheten och folkhälsan i medlemsländerna är att en serie livsmedelskriser på 90-talet bland annat hade gjort brittiskt nötkött och belgisk choklad omöjliga att sälja på den inre marknaden på grund av galna ko-sjukan respektive

dioxinföroreningar. EU agerade då kraftfullt för att konsumenternas säkerhet och förtroende skulle återvinnas. EU agerar också nu, även om det denna gång framför allt handlar om brister i redligheten och inte om hälsorisker.

Livsmedelsregler beslutas gemensamt inom EU. Sverige kan inte på egen hand bestämma regler på det området. Jag kommer därför att noga analysera de åtgärdsförslag som EU-kommissionen presenterat för att stärka efterlevnaden av reglerna i livsmedelskedjan. Det är viktigt att svenska ställningstaganden leder till regler som verkligen gör nytta.

Regeringens vision om Sverige – det nya matlandet handlar om att säkra jobben i svensk livsmedelsproduktion. En viktig del här är att jobba med att öka fokus på svensk mat och att stärka konsumenternas kunskap om maten.

Vi har en livsmedelsindustri som är en stor och viktig arbetsgivare, och vi har en turismsektor som växer. Genom att satsa på det som vi är bra på – mat och turism, var för sig och i kombination – kan vi skapa tiotusentals nya jobb i hela landet.

För att visionen ska bli verklighet har jag en strategi som sträcker sig över hela kedjan, från jord till bord, från storkök till lyxkrog. Vi har kunnandet, råvarorna och konsumenternas förtroende. Detta ska vi ta vara på för att säkra jobben i livsmedelssektorn.

Anf. 53 PYYRI NIEMI (S):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret. Att vara företagare handlar om många möjligheter och utmaningar. Först ska du ha en bärande idé som kan komma ut på marknaden. Sedan måste idén ha en sådan bärkraft att den i princip finansieras genom kundernas direkta beställningar, alternativt utvecklas först genom finansieringen via eget kapital alternativt lånat kapital.

Produkten kommer sedan att testas på marknaden, och om kunderna gillar produkten eller tjänsten blir förtroendet så starkt att fler kunder köper dessa produkter eller tjänster. Ibland vinner produkterna eller tjänsterna snabbt förtroende. Ibland kan det ta år av utveckling innan kunderna är redo att ge det förtroendet till producenterna och det blir lönsamhet.

Produktutveckling, produktion, försäljning, marknadsföring och lönsamhet är alla avnämare av det som slutligen kallas förtroende eller kundnytta eller kundernas behov skapade som nödvändiga kring att investera i det som erbjuds på marknaden. Förtroende är honnörsordet. Det kan vinnas genom en långvarig dialog mellan producenter och kunder. Det kan försvinna bort och raderas genom fundamentalt slarv eller beaktligt beteende visavi kunderna-konsumenterna.

Detta är grunden för producent-kund-interaktionerna. En mobiltelefon går att ersätta med en annan. Den är inte livsnödvändig för kundens existens. Möjligen kan vissa realtidsyankees tycka det, men vi kan som människor klara oss utan mobiler, om det skulle krisa.

Det vi inte klarar oss utan är dock mat. Maten gör att vi ständigt kan uppvisa en växande befolkning som lever längre, är aningen friskare och generellt sett mår bättre. Vi behöver mat för att överleva, helt enkelt. Mat är något som kunder och konsumenter handlar i princip varje dag. Den kräver noggrann omsorg och inte minst en mycket noggrann kontroll, så

att varje person som köper mat kan känna trygghet i det som vi stoppar i oss.

För att undvika onödiga tillsatser – gifter, produkter som är felmärkta för att öka lönsamheten med mera – krävs därför en kraftsamling utöver det vanliga. Det räcker inte med att, som landsbygdsministern skriver, lägga ansvaret på livsmedelsföretagarna, eftersom de är delar av pusslet. Det behövs mycket tydligare kontroll och politisk vilja.

Herr talman! Det har funnits en rad händelser under åren som gång efter annan sätter livsmedelsproduktionen och konsumenterna i fokus: galna ko-sjukan, dioxin i fisk, salmonella, felmärkt fläskfilé som sålts som oxfilé, häst i lasagne, EHEC och mängder av andra incidenter som i grunden handlar om ett förhållningssätt till maten som inte är acceptabelt.

Ju längre från produktionen som konsumenterna kommer, desto svårare är det att vara kritisk konsument. Ju färre livsmedelshandlare som äger hela produktionsledet, desto svårare blir det att vara kritisk i produktionsledet mellan primärproducenter, grossister, livsmedelshandlare och till slut konsumenter.

Herr talman! Eftersom ministern tar upp ämnet måste jag kommentera det: Livsmedels- och jordbrukssektorn är EU:s näst största näringsgren. Den omsätter ca 2 miljarder euro per dag. Givetvis har den en inverkan på människors vardag. Det handlar om att 500 miljoner konsumenter får bra mat varje dag, samtidigt som miljontals människor är anställda inom sektorn. Givetvis är det en bärande gren som står i ständig utveckling, och som en sådan ska också spelreglerna vara sådana att fusk ska minimeras.

I ett Europa som har 26 ½ miljon arbetslösa, varav Sverige har en arbetslöshet på närmare 430 000 människor, känns det som att jobben är viktiga oavsett var de finns. Eftersom landsbygdsministern i sitt svar påminner om att jordbruks- och livsmedelssektorn är EU:s näst största näringsgren känns det extra märkligt att ägna så litet tid och kraft åt sektorns trovärdighet gentemot dem som via skattemedel och inköp av livsmedel håller näringen sysselsatt, det vill säga konsumenterna. När varje arbetstillfälle är oerhört väsentligt måste också den näringsgren som vi diskuterar i dag och som till stora delar är beroende av direktstöd ha någon form av grund.

Jag ställer frågan till landsbygdsministern: Vilka åtgärder vidtar ministern för att Sverige ska vara ledande i livsmedelsproduktionen?

Anf. 54 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tack för interpellationen! Det är viktiga frågor som diskuteras i den här debatten, tycker jag. Nu har frågeställningarna utvecklats jämfört med den interpellation som är ställd till mig, men jag tar jätte gärna även den debatten.

Vi har, som jag tror att Pyyri Niemi väl känner till, från regeringens sida initierat en vision om Matlandet Sverige som har fem fokusområden. Ett av dem handlar om primärproduktionen, kring bonden, kring fiskaren, kring rensköterskan, som är primärproducenten.

Ett av de mål som vi har för detta fokusområde är att produktionen ska ökas, bland annat av skälet att vi har förutsättningar för det, att det ger jobb och framför allt att det ger ett underlag till den efterföljande

förädlingsverksamheten, där kanske än fler jobb finns att få i skilda delar av landet men framför allt på den svenska landsbygden och i landsbygdens närhet, eftersom det är där som primärproduktionen finns.

Denna debatt kommer vi att återkomma till i närtid, tror jag, apropå att inte minst jordbrukspolitiken inom Europeiska unionen håller på att omformuleras just nu och ska beslutas inom en relativ närtid.

I grundfrågan vill jag ändå slå fast att det är företagaren som hanterar livsmedel som har primäransvaret för att våra livsmedel är sunda och säkra. Detta är ju dessutom någonting som faktiskt fastslogs under en tidigare regerings era. Det är inte jag som har hittat på detta. Det kom sig av, som jag har sagt i mitt svar på interpellationen, att det fanns ett antal så kallade skandaler som föranledde EU att ta över det här, och vid den tidpunkten var det faktiskt en socialdemokratisk ministär vid makten i vårt land.

Det är alltså företagaren som har primäransvaret. Därtill finns det ett offentligt kontrollsystem som fram till nu till dels har utövats av till exempel kommunerna. Nu har vi i regeringen beslutat att flytta kontrollen av de animaliska produkterna till det centrala organet, detta beroende på att det ibland inte finns mer än en verksamhet som hanterar animalier i en kommun. Då är det svårt att upprätthålla kompetensen. Än svårare blir det kanske i en kommun som av något skäl byter personal eller där ledigheter ska beviljas. Nu lyfter vi som sagt den kontroll som ska utövas från offentlighetens sida till en annan nivå. Jag hoppas att detta än mer ska trygga de livsmedel som vi äter och konsumerar varje dag.

Anf. 55 PYYRI NIEMI (S):

Herr talman! Det var tider det, när vi hade en socialdemokratisk ministär. Jag har det som ett glatt och kärt minne, och jag hoppas att det ska bli så även i framtiden. Ursäkta utvecklingen, herr talman!

Landsbygdsministern nämner i sitt interpellationssvar Matlandet Sverige. Kontigo har tagit fram en rapport på uppdrag av regeringen för att utvärdera Matlandet Sverige. Jag ställde också frågan om vilken typ av och hur mycket jobb som kan skapas, och jag citerar ur rapportens sammanfattning: ”På den övergripande nivån kan vi för det första konstatera att målen om tillväxt och sysselsättning på landsbygden inte är på väg att infrias. Både ekonomin och sysselsättningen på landsbygden utvecklas sämre än för Sverige i sin helhet. Här finns visserligen delar i vår utvärdering som antyder att det ’kunde ha varit ännu värre’ utan insatserna, men den samlade bilden är ändå att målet inte uppnåtts och heller inte är på väg att uppnås.”

När Matlandet sätts under lupp blir effekten av alla de fina mål som sattes upp under devisen Matlandet Sverige relativt marginella. Det är sant att de som uppbär olika former av stöd via projektet väl känner till Matlandet. Det är bra. Det är också bra att svensk mat i stort får en rimlig och värdefull uppgradering. Men oavsett hur mycket landsbygdsministern talar sig varm för Matlandets positiva effekter på den svenska livsmedelsbranschen blir insatserna, som så mycket med regeringens insatser, relativt fattiga. Eller, för att komma tillbaka till temat: För att kunna sälja något måste innehållet motsvara det som utlovas på förpackningen.

Men när det krisar vaknar regeringen och EU. Det har framkommit en hel del nya förslag – och andra är på g – med anledning av den så kallade hästköttsskandalen. Det som landsbygdsministern säger är bra, att vi ska öka den statliga kontrollen och kvalitetssäkra livsmedelsinspektörerna. Men det behövs också tydliga regelverk inom hela EU för att kunna komma åt ursprungsmärkningen på processat kött och på den färdigpackade mat som finns.

Det kanske låter tekniskt, men det handlar också om att veta vad som finns i köttfärsen och även kunna spåra varifrån köttet kommer. De här detaljerna är inte oviktiga. Det handlar ju också om att främja konsumenternas krav på innehållet.

Både statsministern här i kammaren och landsbygdsministern var skeptiska till ursprungsmärkningen till en början, medan andra EU-länder gjorde väldigt kraftfulla insatser. Jag minns att president Hollande i Frankrike tog tag i frågan direkt. Man gjorde samma insatser i England. Effekterna var i och för sig mycket tydligare där. Det var mycket mer uppenbart att det var fusk. Sammantaget var det ändå så att landsbygdsministern – jag ska säga det bildligt – duckade rätt rejält. Han ville inte ha ursprungsmärkning. Han angav att det här var bedrägerier och fusk, vilket det förvisso är, men det handlar ju också om att visa ledarskap i en tid när det krisar.

När väl vi inom Socialdemokraterna, i oppositionen och även andra organisationer gick ut ganska skarpt och sade att vi måste ha ursprungsmärkning på den här typen av mat, men inte förrän efter att presidenten i Frankrike och flera engelska ledare hade gått ut och sagt att det här behöver vi, landade regeringen i slutsatsen att det kan vi också i Sverige ställa upp på.

Ursprungsmärkning är ju inte helt okontroversiellt. Vi har haft den frågan uppe ganska många gånger i kammaren och även i EU-nämnden. Där har regeringen i allt väsentligt sagt att det här är livsmedelsföretagens ansvar. Men jag tror inte det. Jag är helt övertygad om att det behövs politisk kraft, vilja och mod för att kunna genomföra det här, för det är så att livsmedelsföretagarna i grund och botten är delar av pusslet. Då är det så, därför att maten är så viktig för alla konsumenter, att vi som förtroendevalda måste visa vägen när det krisar så att människor kan tro på och känna trygghet inför det de konsumerar och får i sig.

Anf. 56 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt oss först, Pyry Niemi, vara överens om att bedrägerier inte kan lösas med någon typ av märkning, och det som har skett under den här vintern och våren är till stora delar förmodade bedrägerier. Jag tror som sagt att vi kan vara överens om att det löser man inte med märkning.

Men låt mig komma till vad det är som nu är i den så kallade pipeline. Kommissionen har ju presenterat ett fempunktsprogram för att vi som är konsumenter ska återfå förtroendet för de livsmedel som produceras i Europa. Den första punkten i det här programmet handlar om just bekämpning av livsmedelsbedrägerier. Den andra punkten handlar om att vi måste ha EU-gemensamma provtagningsprogram. Den tredje punkten är förslag från kommissionen som handlar om hanteringen av de hästpass

som alla hästar måste ha numera. En fjärde punkt handlar om den offentliga kontrollen, och den femte punkten handlar om ursprungsmärkning.

Alla de här sakerna finns alltså snart som förslag, utifrån den presentation som vi har fått del av från Europakommissionen. Därest vi finner de här förslagen effektiva för att öka konsumenternas förtroende men också för att begränsa de förmodade bedrägerier som har varit och är runt mat och livsmedel har jag sagt – och jag kan gärna upprepa det – att jag för min del är beredd att pröva alla de här sakerna på ett positivt sätt av det skälet att jag ser det som viktigt att konsumenterna har, som mycket riktigt påpekas i debatten, förtroende för det vi äter varje dag. Det är jätteviktigt att konsumenten har ett förtroende.

Som jag bedömer det finns det nu ett heltäckande förslag från kommissionen kring all den mat som hanteras men också produceras i Europa. Jag förväntar mig att vi inom en relativ närtid kommer att få konkreta skrivningar om vad de här förslagen ska innehålla, hur de ska implementeras i respektive medlemsstat och så vidare. Då ska vi be att få återkomma till de förslagen, för det kan säkert hända att vi måste gå till Sveriges riksdag med någon del av detta.

Anf. 57 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Jag tackar för landsbygdsministerns positiva inspel, men att vara positiv innebär också att man har iklätt sig ett mått av ansvar. Det betyder att vi socialdemokrater kommer att utgå från att ministern kommer att driva den positiva andan på EU-nivå både muntligt och skriftligt. Det är bra, och det är ditåt vi ska. Vi måste ge tydliga signaler till livsmedelsföretagarna att fusk inte lönar sig. Där är vi helt överens.

Utan ursprungsmärkning hade man aldrig någonsin kommit på att kontrollera köttet. Om det inte hade funnits branschöverträdande regler, om det inte funnits innehållsdeklarationer och den typen av varudeklarationer på våra produkter, hade många fler kunnat fuska och det hade varit ännu svårare att ägna sig åt spårbarheten. På sikt kommer det här att öka tilliten och därmed sagt ge mervärde för de produkter som säljs till konsumenterna. På sikt ger detta – faktiskt – fler jobb.

Låt oss gå tillbaka till Matlandet Sverige. Nu ska det skapas 20 000 nya jobb inom livsmedelssektorn i Sverige. Det är omfattande, och det rör många människor. Åtminstone står det så i missivet och målen. Hitills har vi inte sett mycket av de nya jobben inom sektorn. Jag tror att ett skäl är att många inte vågar satsa. De vet att mat är så viktigt. Jag är säker på att om det hade funnits en tydligare inriktning från dem som står på konsumenternas sida, i det här fallet regeringen, hade fler svenska konsumenter köpt ännu mer svensk mat.

Jag ser fram emot att landsbygdsministern tar tag i frågan och driver på den ordentligt på EU-nivå och tar ställning för ursprungsmärkning – även efter den här debatten.

Anf. 58 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig i debatten om Matlandet Sverige och den vision regeringen har om mat och produktion av mat i landet konstatera att såväl efterfrågan som tillgången på närproducerade mejeri- och slakteriprodukter ökar liksom den småskaliga nära slakten. Jag är övertygad om att de nya företag som har vuxit fram i vårt land inte hade tillkommit, i

varje fall inte i den mängd som de har tillkommit, om inte jag och regeringen i sin helhet hade varit distinkt i de satsningar och visioner som vi har satt upp på området.

Jag är övertygad om att det finns stora möjligheter i svensk livsmedelsproduktion. Regeringen gör olika insatser för att ta till vara möjligheterna. Bland annat har regeringen beslutat att tillsätta en bondeutredning för att ta reda på förutsättningar och hinder för att de möjligheter som finns i vårt land ska kunna utvecklas.

Jag ser mycket fram emot utredningens förslag för de många företagen och jobben i hela matkedjan från jord till bord. Tack, herr talman, för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

12 § Svar på interpellation 2012/13:405 om svensk livsmedelsproduktion

Anf. 59 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Johan Löfstrand har frågat mig vilka skärpta regler, ökade krav på märkning eller bättre tillsyn jag ämnar föreslå i Sverige för att säkra tilliten till våra egenproducerade livsmedel och därmed till jobben i livsmedelsbranschen.

Jag anser att all form av matfusk är oacceptabelt. Självklart ska vi konsumenter kunna lita på att den mat vi erbjuds är säker och rätt märkt. Den EU-gemensamma livsmedelslagstiftningen är mycket tydlig gällande företagens ansvar för de livsmedel som de producerar. Jag är också övertygad om att de flesta livsmedelsföretagen vill ta det ansvaret. God lönsamhet är inte möjlig utan kundernas tillit och efterfrågan.

Det vi varit utsatta för den senaste tiden tyder på att det förekommer oseriösa aktörer som köper en billigare råvara och säljer den som vore den en dyrare i avsikt att tjäna pengar. Europeiska unionens brottsbekämpande organ, Europol, och nationella myndigheter arbetar just nu med att utreda det som hänt i EU.

Ytterst är det livsmedelsföretagen som ansvarar för säkra och redliga livsmedel – och därmed för konsumentförtroendet. Den offentliga kontrollen tillkommer – utöver producentåtagandet – för att säkerställa att företagen uppfyller lagkraven. Mot rena bedrägerier kan det vara svårt att värja sig, men med en bättre egenkontroll hos företagen kommer situationen att förbättras.

Hästköttsskandalen har inneburit ett uppvaknande och visat att det finns utrymme för förbättringar. Därför lägger EU-kommissionen just nu fram en rad förslag om åtgärder för att stärka efterlevnaden av gällande regler. Till exempel föreslås nu att bedrägerikontroller ska ingå i medlemsländernas kontrollplaner framöver. Regeringen kommer noggrant att följa EU-kommissionens olika åtgärdsförslag. EU har redan en av världens hårdaste livsmedelslagstiftningar. Det är viktigt att nya regler verkligen bidrar till förbättring och inte blir dyra åtgärder med liten effekt.

De svenska kontrollmyndigheterna övervakar att livsmedelskedjans EU-regler verkligen följs av företagen. Efter att ha fått signaler om att kontrollen behöver bli mer likvärdig i hela landet görs till exempel ut-

bildningssatsningar för landets livsmedelsinspektörer. Inom kort centraliseras också kontrollen av mindre livsmedelsanläggningar. Båda dessa åtgärder har påbörjats oberoende av den senaste tidens livsmedelsskandaler och är exempel på hur vi på hemmaplan ständigt jobbar med förbättringar.

Johan Löfstrand menar att det är viktigt att säkra konkurrenskraften. Jag håller med om att detta är viktigt. Svensk mat har stora möjligheter. Vi har en tradition av ett starkt säkerhetstänkande runt livsmedel i Sverige, vilket skyddar konsumenterna. Till exempel producerar vi kött fritt från salmonella och resistenta bakterier. Det är en konkurrensfördel. Kombinerat med en lång tradition av mathantverk, ypperliga råvaror och internationellt framgångsrika kockar får vi de bästa förutsättningar för att säkra den svenska konkurrenskraften inom livsmedelssektorn och för att vinna konsumenternas tillit.

För fem år sedan lanserade jag visionen om Sverige – det nya matlandet. Det är en vision om att skapa tillväxt och nya jobb inom livsmedelssektorn. Genom satsningar på mat och livsmedelsproduktion ska nya jobb skapas på landsbygden. Vi satsar betydande resurser för att stärka den svenska livsmedelssektorn, och vi ser att antalet livsmedelsföretag har ökat i Sverige under en femårsperiod. Trots lågkonjunkturen har livsmedelsbranschen klarat sig relativt bra, och en majoritet av de svenska konsumenterna känner faktiskt tillit till våra egenproducerade livsmedel.

Anf. 60 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! Tack för svaret!

Det här är en oerhört viktig fråga. Sverige, precis som livsmedelsindustrin, står inför stora utmaningar. Vi måste hitta arbetstillfällen, och vi måste förbättra sysselsättningen. Sverige har i dag över 400 000 arbetslösa. Då är det viktigt att vi stöttar den inhemska industrin. Det krävs stimulans för att skapa jobb såväl i den här sektorn som inom så många andra sektorer.

När vi diskuterar livsmedelsfrågor är de senaste köttskandalerna ett stort problem. De har skadat livsmedelsindustrin som helhet, och de har också skadat den svenska livsmedelsindustrin. Här har vi stora problem.

Ett av de största problemen i dag är att vi har en för liten livsmedelsproduktion. Jag som socialdemokrat skulle vilja se att Sverige har en mer levande landsbygd med fler primärproducenter och att de produkter som finns förädlas i större grad.

Men för att göra detta krävs det en politik. För att vi ska uppnå detta handlar det om att våga. Jag tycker att regeringen i mångt och mycket inte lägger fram förslag som leder till verkstad.

Vi hade förra veckan en diskussion om eko och en ny proposition kring kontroll av ekoprodukter. Där var det flera av regeringsföreträdarna som framhöll att man inte såg några problem över huvud taget med att vi importerar så mycket mat, och man hade ingen vision om att försöka stimulera så att vi får en större både primärproduktion och livsmedelsproduktion.

Ministern lyfter gång på gång upp Matlandet Sverige som lösningen. Jag ser inte speciellt stora effekter av Matlandet Sverige. Lyssnar man runt om med bönder och livsmedelsförädlade företag är det inte många

som är speciellt imponerade. Det blir lätt mycket svenska kockar och väldigt lite primär- och lokalproduktion, vilket vore det viktiga om vi ska komma upp i volym. Om vi ska skapa arbetstillfällen måste det handla om att vi ska ha nya företag, och dessa företag måste ha hjälp.

Vi socialdemokrater vill stärka konkurrenskraften. Vi vill införa ett metanreduceringsstöd som gör att man kan vara energiproducent också. Vi vill skapa social trygghet för de företagare som arbetar inom den här sektorn. Vi vill öka samarbetet mellan samhälle och näringsliv och på så sätt skapa en aktiv politik som främjar framtidsro. Vi vill genomföra en livsmedelsstrategi som har som mål att öka den svenska produktionen av livsmedel. Vi vill införa ursprungsmärkning. Vi vill öka den ekologiska produktionen.

Det här är ett antal av de förslag som vi lägger fram, men förslagen från regeringen är väldigt få. Det är snarare så att man tar bort sådana förslag som skulle kunna ge effekt. Man är emot ett metanreduceringsstöd. Regeringen vill inte gå före när det handlar om ursprungsmärkning. Och Moderaterna, men även andra regeringsföreträdare, verkar inte vilja ha vare sig mål, styrning eller stimulans för att nå en högre livsmedelsproduktion.

Vad vill ministern göra mer än det han har sagt i dag?

Anf. 61 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tack också för denna interpellation! Det är viktiga frågor, speciellt frågan hur vi ska öka produktionen av mat i vårt land.

Jag står för att vi ska öka produktionen i vårt land. Jag gör det, som jag har sagt i någon tidigare debatt, av flera skäl. Ett av skälen är att det ger jobb. Det ger jobb på den svenska landsbygden, både i primärledet och i det efterföljande förädlingsledet. Därtill utvecklar vi den biologiska mångfalden, tar till vara våra kulturlandskap och de mattraditioner som vi har och som jag tycker är viktiga också för framtiden.

Vad gör då regeringen? Ja, vi har lagt fram ett antal olika förslag, varav några finns i verkligheten i dag.

Vi har till exempel gjort betydande regelförenklingar på vårt område. Vi har tagit bort en massa kostnader, som i pengar räknat kanske inte har varit så väldigt stora. En sådan kostnad som jag vet att många djurägare tycker har varit olämplig, apropå att det är bara produktionsdjuren som omfattas av kostnaden, är djurkontrollavgiften. Vi har sänkt egenavgifterna. Vi har sänkt arbetsgivaravgifterna. Vi har infört en subventionering av de besiktningar som sker och ska ske vid våra slakterier.

Detta är några exempel, men de är nog så viktiga för våra svenska bönder.

Därtill har vi utvecklat visioner omkring Matlandet Sverige, som på kort tid har lett till att vi har fått ett ökat antal livsmedelsföretag i vårt land. Det är få andra branscher i vårt land som kan uppvisa positiva siffror på nya och än mer utvecklingsbara företag i vårt land, speciellt eftersom vi är och har varit inne i en synnerligen djup lågkonjunktur.

Vi kan konstatera att små verksamheter också har utvecklats. Det gäller turistföretagandet, som har en väldigt betydelse för de stora ytorna i Sverige och den svenska landsbygden. Små verksamheter som tidigare kanske har varit hobbyverksamheter är i dag deltids- eller heltidsverksamheter. Det är inga jätteverksamheter, men de är nog så viktiga för den

bygd där verksamheterna finns. Jag ser en oerhörd potential i den svenska landsbygden med ytterligare företagande runt både maten och de upplevelsenärningar som finns och som kan utvecklas för framtiden.

Jag hoppas därtill att vi ska få en reformerad jordbrukspolitik i Europeiska unionen som stärker konkurrenskraften för det svenska jordbruket, så att konkurrensförutsättningarna mot de kolleger och konkurrenter som den svenske jordbrukaren har i Europeiska unionen blir mer rättvisa än vad de är i dag. Där hoppas jag på Socialdemokraternas benägna bistånd i diskussioner och debatter och sedermera de beslut som vi kommer att behöva fatta i relativ närtid.

Anf. 62 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! Ministern målar upp en vacker bild av hur den svenska landsbygden ser ut. Det finns en framtidstro, och det finns en vilja att utveckla. Men det finns också en väldigt stor bisterhet. Det finns en stor hopplöshet, och det är många som känner att de inte blir sedda.

Mobiltelefonin fungerar inte på landsbygden. Man känner att man inte får stöd i viktiga frågor kring att man kanske skulle vilja bredda sin verksamhet till att vara mer än bara en livsmedelsproducent. Man får kalla handen när man säger att man vill pyssla med vindkraft eller biogasproduktion. På område efter område säger regeringen nej.

Ministern målar upp en fin bild, och jag är ganska säker på att det parti som ministern företräder står bakom många av de fina orden och den fina vision som han beskriver. Tyvärr får man inte igenom ett dyft.

På område efter område är det ju Finansdepartementet och Moderaterna som sätter agendan. Man säger nej till metanreduceringsstöd. Man är mot att skapa övergångsregler när man ska införa kvotpliktssystemet, som kan stjälpas en väl fungerande etanolproduktion. På område efter område säger Finansdepartementet nej.

Den vision som målas upp nu är inte en vision för Alliansen, och framför allt inte för flertalet av partierna inom Alliansen. Moderaterna och ett antal andra regeringsföreträdare har jag lyssnat på ett flertal gånger, och de säger att det inte är ett dugg viktigt att öka produktionen. Det handlar om att vi ska ha en fri marknad, där alla aktörer ska få klara sig på egna meriter. Ministern har ju inte fått speciellt mycket pengar för att kunna förverkliga några av de idéer som man har lagt fram.

Den utvärdering som nu har gjorts kring Matlandet Sverige visar att det finns väldigt få konkreta resultat. Det mesta har inte lett till vare sig fler jobb eller speciellt mycket exportinkomster.

När ministern målar upp den vackra bilden och med fina ord beskriver hur landsbygden ska se ut undrar jag: När ska vi få en sammanställning kring hur problematiskt det faktiskt är? Jag tycker att det är viktigt att gå in i denna fråga med öppna ögon och se problemen. Vi har i dag problem med att skapa sysselsättning på landsbygden, och då måste vi skapa en politik för detta. Vi måste se till att stärka landsbygden, vi måste se till att utveckla landsbygden och vi måste ge landsbygden förutsättningar att klara sig på egen hand. Det kan handla om allt från att förbättra mobiltelefonföretäckningen till att stimulera de företag som är aktiva i den här branschen.

Ministern säger att han är nöjd. Då är min fråga till ministern: När kommer vi att få se resultat, om nu regeringen har vidtagit ett antal åt-

gärder? När kommer vi att få se resultat i form av ökad produktion, förbättrad kvalitet och fler företag inom den här sektorn?

Prot. 2012/13:108
21 maj

Anf. 63 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Vi har från regeringens sida föreslagit riksdagen en mängd saker. Bland annat har vi sett till att ungefär 1 miljard kronor har lagts på en bredbandsutbyggnad.

Vi har anslagit medel förutom till Matlandet Sverige också till Skogsriket, som i kombination med Matlandet kan skapa jobb på den svenska landsbygden. Vi har gjort betydande satsningar på det riktigt finmaskiga vägnätet som Sverige är beroende av, alltså det enskilda vägnätet.

Vi ser hela landet. Vi vill ha verksamhet i hela landet. Har vi då fått detta? Ja. I den delöversyn som gjordes av ett konsultföretag och omfattade åren 2008–2011 vad beträffar Matlandet Sverige redovisas att antalet livsmedelsföretag har ökat i vårt land – detta under en inkörningsperiod för en vision som gäller till 2020. Jag ser detta som en stor framgång för de åtgärder som är vidtagna både i form av beslut och i form av ekonomiska insatser.

Men vi är inte färdiga. Det behövs ytterligare åtgärder och insatser. Det handlar om konkurrenskraft. Den svenska bonden måste ha en konkurrenskraft som är likvärdig med den som hans kolleger och konkurrenter har i andra delar av den gemensamma marknaden i Europa.

Självklart måste lönsamheten upp. Det måste gå att tjäna pengar på bondeföretagande. Där kan staten möjligen bidra med en del i form av att sänka kostnader. Den största kostnaden i de flesta verksamheter är faktiskt arbetskraftskostnaden. Vi har redan sänkt arbetsgivaravgiften. Vi har sänkt egenavgifterna. Enligt min uppfattning måste vi fortsätta på den vägen för att bli konkurrenskraftiga och för att få upp lönsamheten.

Vi måste fortsätta att regelförenkla. På det område som jag har ansvaret för har vi lyckats sänka kostnaderna med, hör nu, 37 procent under några år. Jag är inte nöjd, för vi måste fortsätta även där så att den tid som en bonde har kan ägnas åt den produktion som en bonde har och vill ha i stället för åt en massa byråkrati som bara kostar tid och därmed pengar.

Jag är alltså glad över de insatser som är gjorda. Jag är glad över att regeringen har anammat de visioner som jag är lite pappa för – visionen om Matlandet Sverige och visionen om Skogsriket. Och jag skulle bli ännu gladare om också oppositionen i stället för att kritisera hjälpte till, så att vi når ytterligare framgång för jobbens och den svenska landsbygdens skull.

Anf. 64 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! Ministern säger att Matlandet Sverige och ett antal andra satsningar har gett resultat och att man har utrett det hela. Den utvärdering som har gjorts är ju en ganska rejäl bibba. Jag har inte läst riktigt hela, kan jag väl erkänna, men jag fastnade vid de följande två meningarna: ”På den övergripande nivån kan vi för det första konstatera att målen om tillväxt och sysselsättning på landsbygden inte är på väg att infrias. Både ekonomin och sysselsättningen på landsbygden utvecklas sämre än för Sverige i sin helhet.” Sedan går det vidare i ungefär de ordalagen.

*Svar på
interpellationer*

Detta är som sagt bara ett utdrag ur en väldigt tjock utvärdering, men allt kan inte vara frid och fröjd om den här textdelen finns med.

Jag säger inte att regeringen och ministern inte har gjort något. Det finns ett antal saker där man har lyft upp frågor som har gett resultat, men det jag menar är att med en alliansregering kommer vi inte att få en levande landsbygd. De motstående intressen som finns – å ena sidan den marknadsfundamentalism som råder inom Finansdepartementet och å andra sidan viljan att kanske stimulera en del småföretag på landsbygden – går inte ihop.

Min avslutande fråga är: Hur kommer ministern att agera för att få igenom de förslag som finns om att förbättra konkurrenskraften och stimulera eget företagande, att kanske skapa möjligheter till att få en livsmedelsproduktion som är bra mycket större än den är i dag?

Anf. 65 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tack för den här debatten, som ju egentligen skulle handla om vilka skärpta regler, ökade krav på märkning eller bättre tillsyn som jag ämnar föreslå för att säkra tilliten till de livsmedel som produceras i landet. Men jag ska svara på den senast framställda frågan och säga att vi har en jordbrukspolitik som nu är under reformering i Europeiska unionen. Beslut om denna väntar jag mig före utgången av det här halvåret.

Vi är alltså mitt uppe i en diskussion om hur de svenska förhållandena ska vara eftersom vi är en del av jordbrukspolitiken vad beträffar konkurrenskraft, lönsamhet och liknande. Jag har ett antal preferenser som jag ämnar driva för den svenska bondens del, så att vi ökar produktionen i vårt land. Jag är övertygad om att det ger jobb, såväl i primärproduktionen som i efterföljande led.

Därtill har jag tidigare i debatten sagt att jag står för att vi måste ytterligare minska kostnaderna genom att försöka driva ned arbetsgivaravgifter och egenavgifter eftersom det är en mycket stor kostnadspost både att ha anställda och att vara egenföretagare. Vi måste fortsätta regelförenkla så att bonden får ägna sig åt det som bonden är duktig på och vill ägna sig åt, nämligen sin produktion och inte den byråkrati som vi i mitt tycke har lite för mycket av i det här landet. Tack för den här debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2012/13:387 om internationell klimatpolitik

Anf. 66 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Ärade ledamöter! Ärade åhörare! Matilda Ernkrans har frågat mig hur regeringens position gällande klimatmål för EU till 2020 hänger ihop med skrivningarna i vårpropositionen om att Sverige ska vara pådrivande för en ambitiös global klimatöverenskommelse.

Herr talman! EU var tidigt ute och beslutade om mål för 2020 i syfte att få andra länder att följa efter. Det lyckades såtillvida att det fick andra länder att också presentera mål och att göra utfästelser. Däremot är sum-

man av de här utfästelserna långt ifrån tillräcklig. Jag ser väldigt allvarligt på att utsläppen av växthusgaser i världen fortsätter att öka, att de utfästelser om utsläppsminskningar som hittills gjorts under klimatkonventionen är otillräckliga och att vi har ett stort gap till de nivåer som vi skulle behöva för att nå tvågradersmålet. Mer behöver alltså göras såväl före 2020 som därefter. Enligt IPCC, den internationella klimatpanelen, bör industrialiserade länder som grupp minska utsläppen med minst 25 till 40 procent till 2020 jämfört med 1990.

Utan tvekan är det så att Sverige och EU ska vara föregångare och driva på när det gäller klimatmål. Det ger oss också förutsättningar att fortsätta leda arbetet internationellt med att minska de stora utsläpp som sker utanför EU. Regeringen verkar fortsatt för att förutsättningarna ska öka för att EU ska kunna skärpa sitt klimatmål för 2020 från minus 20 procent till minus 30 procent. Jag och regeringen vill också att EU ska besluta om ambitiösa utsläppsmål för 2030 och 2040. EU kan på så sätt trycka på andra länder att göra detsamma och samtidigt ge europeiskt näringsliv och beslutsfattare efterfrågad långsiktighet vad gäller klimatpolitikens inriktning.

Sverige och regeringen är pådrivande för en ny klimatöverenskommelse genom sitt agerande i en rad frågor i tillägg till den om klimatmål. Regeringen verkar exempelvis för en snabb ratificering av Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod. Det är världens enda, hittills, rättsligt bindande åtagande om utsläppsminskningar. Sverige skapar förutsättningar för framsteg i den viktiga förhandlingsfrågan om rättvisa, så kallad equity, i en framtida global klimatöverenskommelse, bland annat genom att förra året ha arrangerat en stor internationell workshop på temat och naturligtvis också genom ett oändligt antal bilaterala kontakter.

Personligen förhandlade jag vid senaste partsmötet i Doha frågan om skador och förluster som uppkommer av klimatförändringarnas effekter, och jag tänker fortsätta mitt engagemang i denna fråga och i andra viktiga frågor. Sverige har drivit och fått gehör för att EU, tillsammans med andra parter, ska arbeta för att identifiera olika vägar för att öka klimatfinansieringen med syfte att uppfylla det gemensamma åtagandet om att vid samma år, 2020, årligen mobilisera 100 miljarder amerikanska dollar.

Som föregångare på klimatområdet och för att minska utsläppsgapet till 2020 jobbar Sverige också med olika initiativ som kompletterar arbetet under klimatkonventionen. Här vill jag särskilt nämna det globala samarbete som Sverige tillsammans med fem andra länder drog i gång för drygt ett år sedan och som handlar om att minska utsläppen av de kortlivade klimatgaserna, de som inte förhandlas i FN:s klimatförhandlingar. Det är kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar. Den koalition som initiativet har lett till växer konstant och inbegriper i dag trettio-talet intresseorganisationer och drygt 30 länder.

Vi jobbar också med de kvinnliga miljöministrarna. Vi jobbar med en reform vad det gäller fossilbränslesubventioner och ett otal andra initiativ för att just se till att vi klarar det tvågradersmål som är så viktigt för klimatet.

Anf. 67 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag vill inleda på ungefär samma sätt som jag inledde den tidigare debatten, som jag hade här i eftermiddags med Eskil Erlandsson.

De händelser som vi nu har sett två kvällar i rad i förorten Husby påverkar mig väldigt djupt. Jag hoppas att vi på något sätt kan ha debatten i den andan, inte i den anda som råder i Husby utan i den andan att vi faktiskt har respekt för varandra och att vi försöker finna goda vägar framåt för framtiden.

Man sätter människors liv och trygghet i fara. Det är det som nu händer i Husby. Det måste naturligtvis sluta. Det är helt oacceptabelt att slå sönder bostäder och anlägga bränder. Men samtidigt känner jag att vi för framtiden också måste klara av att analysera de underliggande orsaker som handlar om bristande resultat i skolan, massarbetslöshet och så vidare.

I allt sådant arbete handlar det om att skapa förtroende, att bygga förtroende för varandra och förtroende för framtiden, och om att kunna känna hopp inför framtiden.

Lite utifrån det skulle jag vilja föra den här debatten, som handlar om det svenska internationella klimatarbetet. Det som ligger i min fråga handlar faktiskt om samma sak som vi debatterade redan förra året, då det framkom en stor oklarhet om huruvida den svenska regeringen faktiskt var pådrivande i EU-samarbetet för att EU skulle ta på sig utsläppsminskningar om minst 30 procent till 2020 och göra det oavsett vad andra länder gör.

Jag är väldigt ledsen när jag kan konstatera att i det svar som jag får från Lena Ek i dag kvarstår den här osäkerheten. Lena Ek, miljöministern, svarar här att den svenska regeringen verkar för att förutsättningsarna ska öka för att EU ska skärpa sitt klimatmål för 2020 till 30 procent. Sedan är det en punkt.

Det var ju det som den stora diskussionen handlade om senast, nämligen om det verkligen är ett ambitiöst internationellt klimatarbete på EU-nivå att Sverige driver nästan samma linjer som Polen och Tjeckien gör.

Den svenska regeringen är väl inte riktigt där. Där är bara Moderaterna, faktiskt, som internt har kommit fram till att man inför Europaparlamentet är nöjd med om EU klarar sitt 20-procentsmål till 2020, vilket EU i princip redan har gjort. Riktigt där är inte den svenska regeringen. Men detta rimmar väldigt illa med det man skriver i vårpropositionen, att man ska vara pådrivande för en ambitiös global klimatöverenskommelse och att Sverige ska vara ett föregångsland. Nej, det är man inte om man lägger sig på den nivå som EU redan har kommit överens om, nämligen att driva 30 procent till 2020 men bara om andra länder också åtar sig mer. Den lilla skillnaden där handlar om att man faktiskt ska driva på och säga: Vi vill mer än så.

Min uppfattning är: Ska man hitta kompromisser inom EU-samarbetet måste det vara några som vågar gå före, som lägger ribban lite högre. Och sedan, när man kompromissar, kan man kanske hamna på en acceptabel nivå.

Tyvärr verkar det som att regeringen inte tänker driva den linjen. Men Lena Ek kan ge några ytterligare kommentarer för att bringa reda i detta.

Anf. 68 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! För dryga halvåret sedan kom Världsbanken med en rapport som varnade för att jordens klimat håller på att bli fyra grader varmare. Det är ett scenario som inte ens den värsta sortens klimatpessimister sett framför sig.

En temperaturhöjning med fyra grader skulle vara den största som jorden upplevt på 20 miljoner år. Den första fråga som man då ställer sig är: Hur skulle världen se ut om temperaturen på jorden var fyra grader högre?

Ja, mina barn som är vuxna när Världsbankens framtidsscenario infaller skulle leva i en värld som inte ens liknar den vi i dag lever i. Knappa basresurser skulle skapa fientlighet och slagsmål om vatten och mat. Hela den mänskliga civilisationen skulle hotas.

Några andra huvudlinjer: Världshaven skulle bli 150 procent surare och havsnivåerna en och en halv meter högre och placera mer än 360 miljoner människor i riskzonen.

Med andra ord: Ett fyra grader varmare klimat skulle få förödande konsekvenser för livet och människorna på jorden och påverka var och en av oss. Vad ska vi göra? Vi måste fördubbla våra ansträngningar för att förbereda en tvågradersvärld och undvika Världsbankens fyragradersscenario – det är nummer ett.

Klimatförändringar drabbar världen redan i dag, vissa länder med torka och svält, andra med översvämningar och förstörda hem. Insatser för att klara konsekvenserna och hejda klimatförändringarna kräver omfattande internationella åtgärder och samarbete. Här har Sverige en viktig roll att spela. Här har EU en viktig roll att spela.

Precis som min kollega Matilda Ernkrans har framfört i debatten står det i regeringens vårproposition att Sverige kommer att vara pådrivande för en ambitiös klimatöverenskommelse. Därvidlag oroar det inte bara Matilda Ernkrans utan även mig att regeringen svajar. Moderaterna är internt emot medan Centern är öppet för. Vilken klimatpolitik för egentligen regeringen i EU?

Anf. 69 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! För jag vet inte vilken gång i ordningen står nu vår miljöminister Lena Ek här i kammaren och besvarar en interpellation om EU:s utsläppsmål. Oavsett hur många gånger miljöministern, finansministern eller för den delen statsministern ger besked om regeringens hållning i frågan upprepar oppositionen sina frågor och försöker enträget göra gällande att det finns någon sorts oklarhet i den svenska positionen.

Lite tröttsamt kan jag tycka att det är eftersom Ek, Borg och Reinfeldt alla har varit väldigt tydliga med att den svenska regeringen verkar för att förutsättningarna ska öka för att EU ska kunna skärpa sina klimatmål. Men jag tänker på vad min far alltid påminde mig om när jag i mellanstadiet var less på att traggla mina engelska glosor: Repetition är kunskapens moder. Därför är det väl bra att Ernkrans nu har gett miljöministern ytterligare en chans att ännu en gång klargöra regeringens syn på EU:s utsläppsmål.

Herr talman! Eftersom Matilda Ernkrans i sin interpellation helt felaktigt hävdar att Moderaterna som parti har kommit fram till att vi är emot en höjd EU-ambition vill jag tydligt markera att Moderaterna till-

Prot. 2012/13:108

21 maj

*Svar på
interpellationer*

sammans med övriga allianspartier är och har varit pådrivande när det gäller att höja ambitionerna inom EU:s klimatpolitik.

För oss moderater är nämligen EU vår absolut viktigaste miljöorganisation eftersom det bara är tillsammans med andra som vi på allvar kan tackla de stora miljö- och klimatutmaningar vi står inför. Vi vill att EU ska ha tydliga och ambitiösa miljö- och klimatmål, och därför var det väldigt glädjande att EU:s medlemsländer under det svenska ordförandeskapet i EU enades om att EU ska minska utsläppen med minst 80 procent och förhoppningsvis 95 procent fram till 2050.

Nu fortsätter alliansregeringen med miljöminister Lena Ek i spetsen att driva på för att gå från ord till handling inom EU och för att till exempel få det motsträviga Polen med på tåget.

Herr talman! För Alliansen är det viktigt att Sverige är ett föregångsland för att därigenom visa ledarskap inom EU och få trovärdighet i internationella förhandlingar. Sverige är ett sant föregångsland inom klimatpolitiken, inte minst eftersom Sverige har lyckats förena en kraftig ekonomisk tillväxt med sjunkande utsläpp.

Sedan 1990 har vår bnp ökat med närmare 60 procent samtidigt som våra utsläpp har sjunkit med 20 procent. De svenska utsläppen var förra året de lägsta jämfört med referensåret 1990 och uppgick till ungefär hälften av genomsnittet inom OECD. Vi är med andra ord på god väg mot Sveriges högt uppställda mål om 40 procent lägre utsläpp 2020, och vi visar omvärlden att en ambitiös miljö- och klimatpolitik går att förena med en god ekonomisk tillväxt.

Jag är övertygad, herr talman, om att nyckeln för att nå klimatöversenskommelser, oavsett om det är på EU-nivå eller på global nivå, är just att visa att det går att slå in en kil i det historiska sambandet mellan tillväxt och stigande utsläpp. Bara så kan vi inspirera länder som Kina, Indien, Brasilien och Sydafrika att göra betydande åtgärder för klimatet. Bara så, Désirée Liljevall, kan vi undvika att nå det scenario som Världsbanken skisserar.

Anf. 70 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag verkligen uppskattar att få sådana här interpellationer och att ha den här diskussionen. Jag uppskattar också det engagemang som de närvarande ledamöterna visar. Jag önskar bara att det hade varit fler ledamöter som hade varit här i kammaren och diskuterat den här oerhört viktiga frågan.

Jag ska börja med att redogöra för en del av de saker som regeringen gör på EU-nivå. Jag kommer sedan att återkomma till vad vi gör på den globala nivån för att se till att vi tar viktiga steg framåt när det gäller att minska climateffekten.

För det första har kommissionen lanserat en färdplan till 2050 på klimat- och energiområdena. Sverige skulle tycka att det vore väldigt bra om vi kunde få ett beslut om en sådan färdplan som visar precis hur man i Europa sektorsvis ska kunna klara av denna fråga.

Vi vet att det framför allt är Polen – och ett par till som har varit emot – som konstant har sett till att den här frågan inte har kunnat föras vidare fram till beslut. Det är naturligtvis oerhört sorgligt, men vi försöker att arbeta väldigt mycket med de polska kontakterna, just för att visa att det är möjligt att bryta sambandet, att det går att ha ekonomisk tillväxt och

samtidigt minska utsläppen. Där någonstans tror jag att möjligheten ligger att få också Polen att stödja en europeisk färdplan vad gäller att minska klimatutsläppen till 2050.

Statsministern har lagt oerhört mycket jobb på detta. Jag har själv också lagt mycket jobb på det här, och det är bara tre veckor sedan jag var i Warszawa för att diskutera precis de här sakerna på ett stort energiseminarium. Där gör vi alltså så mycket vi kan.

För att komma vidare har vi sedan den förra interpellationsdebatten – det börjar ju bli ganska många i den här frågan – format en like-minded-grupp, det vill säga Storbritanniens klimatminister Ed Davey och jag har tagit initiativ till att vi ska jobba tätare samman med de länder som kan vara med och försöka se till att vi får de här europeiska besluten på plats.

Vi har haft ett par möten, och det ser väldigt bra ut. Vi kan se att det som like-minded-gruppen har begärt av kommissionen, nämligen att det i Europeiska rådets slutsatser i morgon ska finnas ett förslag med i texten som just ska hantera precis de här frågorna, faktiskt finns med i textförslaget. Jag noterar att statsministern i EU-nämnden i dag försvarar precis den här texten och också kommer att arbeta för att det här finns kvar i sluttexten från Europeiska rådet.

Det är väldigt viktigt, för det gör att hela det europeiska systemet kan fortsätta jobba tydligt med de här frågorna eftersom förhoppningsvis regeringscheferna har gett det uppdraget till kommissionen.

För det andra har vi kommissionens grönbok om klimat- och energiramverk till 2030. Där finns också ett antal väldigt viktiga frågeställningar runt EU:s framtida klimatpolitik.

Regeringens åsikt är att ett sådant här beslut behöver tas så snart det bara går, att erfarenheterna från det nuvarande ramverket måste tas till vara liksom vad som har hänt i omvärlden, för det har faktiskt hänt ganska mycket sedan det förra beslutet togs.

En stark europeisk energi- och klimatpolitik gör det möjligt för näringslivet att fatta bra investeringsbeslut och hålla nere kostnaderna för den klimatomställning som måste göras. Regeringen tycker därför att det är väldigt viktigt att vi får ett bindande klimatmål för EU till 2030 och att vi därför kan se till att vi har en bra kurva fram till det 2050-mål som vi måste nå.

Detta är några av de arbetssätt som vi har för att försöka skapa förutsättningar för att EU ska kunna höja sina ambitioner också till 2020.

Anf. 71 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att jag inte alls ifrågasätter Centerpartiets engagemang. Jag ifrågasätter inte heller Lena Eks engagemang som centerpartistisk minister i den här frågan. Däremot är vi oense om regeringens engagemang, och jag ifrågasätter definitivt Moderaternas engagemang i klimatfrågan.

Min uppfattning är, som jag framförde i mitt tidigare inlägg, att om man ska få med sig människor och länder på förändringar och förhoppningsvis förbättringar bygger det på ett förtroendeskapande arbete.

Vi måste hitta sätt där vi klarar av att driva Sverige men också EU på ett sätt som är bra för ekonomin, som skapar jobb men som också räddar klimatet. Vi måste klara av alla tre sakerna samtidigt, annars är vi riktigt illa ute.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Ett sätt att bygga förtroenden och att vara förtroendeskapande är att vi själva gör någonting väldigt bra och visar andra att vi klarar av detta och att vi gärna ger andra inspiration att också klara av det. Det har tidigare varit Sveriges ambition i det internationella miljö- och klimatarbetet. Men det är inte riktigt så längre. Denna regering har ändrat spelplanen, och Sverige ses inte längre som ett föredöme i den internationella klimatpolitiken. Det blir så när man försöker nå det svenska utsläppsmålet genom att räkna in utsläppsminskningar som är gjorda i andra länder. Jag vet inte om det ens är förenligt med exempelvis Marrakechreglerna.

Jag tror inte att man bygger förtroenden om EU gemensamt står kvar i samma position som man hade 2008. Det var 2008 som EU:s länder kom överens om att de skulle minska utsläppen med 20 procent till 2020 och att de kunde tänka sig att öka utsläppsåtagandet till 30 procent förutsett att andra länder gör sitt. Det kom EU-länderna fram till 2008.

Nu skriver vi snart 2014. Vi skriver i alla fall 2013. Världen har förändrats, och vi har fått mer kunskap. Vi vet att utsläppskurvorna inte alls har gått nedåt utan att utsläppen fortsätter att öka. Vi vet att EU och EU:s medborgare fortfarande står för stora utsläpp per capita.

Vi har fått nya rapporter, bland annat den från Världsbanken som min socialdemokratiska kollega hänvisade till, och vi vet att vi kommer att få nya rapporter från den internationella klimatpanelen. Den första rapporten släpps i Stockholm efter sommaren. Ändå står EU kvar i samma position som man gjorde 2008. Jag menar att det inte bygger ett förtroende för framtiden.

Efter de misslyckanden som det internationella samfundet tyvärr ändå har gjort – även om vi naturligtvis uppmärksammar de små stegen framåt känns det som om det stora genombrottet inte riktigt har kommit efter kollapsen i Köpenhamn – vore det väl en idé att pröva någonting annat och visa att vi genom att gå före och ta ett stort ansvar på hemmaplan och i EU kan göra skillnad också internationellt. Men det bygger på att ett land som Sverige faktiskt går i fronten i EU-samarbetet.

Anf. 72 DÉSIRÉE LILJEVALL (S):

Herr talman! Vi har alla följt nyhetssändningarna under dagen kring jättetornadon i USA. Den är tre kilometer bred på sina ställen och har en enorm hastighet och drog in över en amerikansk förort i natt svensk tid. Över 90 människor har hittills rapporterats omkomna.

I Sverige är tornador, eller tromber som vi kallar dem här, ovanliga. Men i USA är de vardagsmat, speciellt så här års. Orsaken är enligt experterna att de meteorologiska förutsättningarna är optimala – varm och fuktig luft från Mexikanska golfen krockar med kall och torr luft från Kanada.

Men även om väderfenomen liknande tornadon i USA är vanliga redan i dag kan vi få se mer av dem i takt med att klimatet förändras. Fler extrema väderhändelser med förödande konsekvenser väntas framöver.

Vi måste anstränga oss för att förbereda en värld där vi når tvågradersmålet och undviker Världsbankens fyragradersscenariot. Det kräver, som sagt, omfattande internationella åtgärder och samarbete. Därför är Världsbankens rapport en viktig väckarklocka. Som brukligt är: När Världsbanken talar, lyssnar man. Och när Världsbanken varnar, agerar man.

Sverige och EU bör i detta sammanhang gå i framkant. Min tilltro står till miljöministern. Jobba mer, jobba hårdare! Världen väntar inte, och det gör inte jag heller.

Prot. 2012/13:108
21 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 73 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Med risk för att nästan brusa upp måste jag börja med att vända mig till Matilda Ernkrans som i sitt inledningsanförande talade om vikten av förtroendeskapande. Jag tycker inte att det är särskilt förtroendeskapande att fara med direkt osanning, som Matilda Ernkrans gör både i sin skriftliga interpellation och här i debatten när hon hävdar att Moderaterna ansluter sig till någon form av polsk blockeringslinje.

Det arbete som vår arbetsgrupp har gjort när det gäller att ta fram vår Europaplattform visar tydligt att Moderaterna fortsatt i Sverige precis som i EU-sammanhang ska driva på när det gäller EU:s klimatarbete. Vi skriver i förslaget till ny EU-plattform att vi aktivt ska stödja ett arbete inom EU som leder till att vi kan klara tvågradersmålet.

För alla oss som är engagerade i klimatpolitiken är det uppenbart att om vi ska nå tvågradersmålet krävs det rejäla insatser och rejäla åtgärder på EU-nivå, och sådana stöder Moderaterna och sådana stöder och driver Alliansen på för att få på plats.

Herr talman! Jag tror att förtroende skapas genom att man går före och visar ledarskap, precis som tidigare talare har varit inne på. Det gör Sverige. Vi har ambitiösa mål. Och inte nog med det levererar vi dessutom. Många länder har ambitiösa mål, men få länder levererar. Men det gör Sverige. Vi har tydliga mål, och vi har tydliga åtgärder kopplade till hur vi ska nå våra klimat- och miljömål och hur vi krona för krona och gram för gram ska minska våra utsläpp.

Vi har den högsta koldioxidskatten i världen. Vi använder CDM för att minska utsläppen i andra länder och hjälpa fattiga länder att inte fastna i samma fossilberoende som Sverige och andra länder har gjort. Vi har den största andelen förnybar energi inom EU och så vidare.

Är vi nöjda? Absolut inte. Men jag blir oerhört provocerad när Matilda Ernkrans försöker göra gällande att Moderaterna bromsar en aktiv och ambitiös miljöpolitik. Det är inte förtroendeskapande. Jag hoppas att vi får återkomma till denna debatt.

Anf. 74 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Klimatfrågan är oerhört viktig. Det gäller verkligen att inte bara jag och regeringen utan alla bidrar till att lösa denna fråga. Här kan verkligen varje företag, varje kommun, varje region, varje landsting, varje människa, varje beslutsfattare bidra till att vi går åt rätt håll.

Därför jobbar vi nu med Klimatfärdplan 2050 i Sverige där vi har ett material från Naturvårdsverket som är klart. Vi har drygt 150 remissvar som vi nu behandlar i Regeringskansliet för att se hur vi ska kunna fortsätta den starka svenska klimatsatsningen. Vi har faktiskt några av världens tuffaste klimatmål.

När EU säger att man ska minska utsläppen med 20 procent till 2020 säger Sverige att vi ska minska dem med 40 procent till 2020. Vi är ungefär halvvägs. Samtidigt lägger vi naturligtvis oerhört mycket arbete på att hela EU ska skärpa sina ambitioner.

Det vore mycket skönt om det gick att få EU att förbättra sitt 2020-mål till en minskning med 30 procent. Vi försöker verkligen att jobba på alla olika plan och på alla olika nivåer från olika departement för att underlätta ett sådant beslut.

Vi har ytterligare två tuffa svenska klimatmål. Dels ska vi ha en fossiloberoende fordonsflotta på plats 2030, och vi har just nu en utredning som arbetar med vilka åtgärder som behöver vidtas. Dels ska Sverige vara klimatneutralt 2050.

Det här är mycket tuffare mål än vad EU har. Ändå är det väldigt viktigt att vi också jobbar för att de förslag för att förbättra situationen på EU-nivå som nu kommer från kommissionen faktiskt blir reella beslut – att de går igenom. Som jag har påpekat har kommissionen inte fått alla länder med på att anta en europeisk klimatfärdplan till 2050. Jag beklagar det väldigt mycket. Vi lägger mycket arbete på att det ska bli verklighet, och jag har i mitt förra inlägg redogjort för hur vi arbetar. Jag gav i alla fall några exempel, men det finns en lång lista.

Det sista som har kommit från kommissionen är grönboken om klimat- och energiramverk. Miljöministrar och energiministrar träffades i Dublin på ett informellt ministermöte för att diskutera det här utifrån de olika utgångspunkterna. Jag kan försäkra att den svenska regeringens ståndpunkt absolut är att stödja kommissionens förslag – vi vill att EU ska ha ett bindande mål 2030. Vi vill att EU ska ha ett mål 2040 för att underlätta så att vi verkligen når de mål som behövs 2050 – möjligen tidigare.

Det är också så att en del av den här diskussionen *är* handeln med utsläppsrätter. Personligen hade jag tyckt att set-aside vore väldigt intressant också ur ekonomisk synpunkt och ur konkurrenskraft- och tillväxtsynpunkt, men det förslag som slutligen gick att diskutera och möjligen få majoritet för i ministerrådet handlade om att rebalansera auktioneringen av utsläppsrätter, så att man har ett färre antal i början av handelsperioden som skulle kunna hjälpa till att höja priset och stabilisera hela systemet med utsläppsrätter.

Den svenska regeringen stod helt enig bakom detta. Vi har också helt enigt begärt att kommissionen ska komma tillbaka med fler förslag för att just stärka och stabilisera handeln med utsläppsrätter, vilket är ett väldigt viktigt verktyg när det gäller den handlande sektorn – den tunga industrin – i Europa och hur den ska få ned sina klimatutsläpp.

Anf. 75 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! För tydlighets skull: Socialdemokraterna stöder EU:s färdplan. Vi tycker till och med att EU ska sikta på det högre målet, alltså att nå utsläppsminskningar till 95 procent. Vi tycker att det behöver sättas mål för 2030, exempelvis, och i Sverige har vi varit tydliga med att de behöver sättas också i Sverige samt att vi behöver ha sektorsvisa mål.

Jag förutsätter att miljöminister Lena Ek får förtroendet att leda regeringens förhandlingar till att sikta mot just det högre målet om minskade utsläpp med 95 procent i EU:s färdplan. Det betyder att man behöver ha lite högre ambitioner för de minskade utsläppen till 2030 än vad som ligger på bordet nu, för då pratar man om 40 procent.

Jag hoppas också att Lena Ek inte behöver åka bakbunden till ett internationellt klimattoppmöte en gång till. Jag vidhåller nämligen att jag

inte ifrågasätter Centerpartiets engagemang i de här frågorna men att jag ifrågasätter regeringens och Moderaternas, och jag tycker att Johan Hultbergs engagemang i den här debatten bara stärker mig i den uppfattningen. Moderaterna får väl själva stå för det de twittrar och på andra sätt gör publikt om vad man ska gå till val på i Europaparlamentsvalet, och så får du väl förklara för väljarna hur och på vilket sätt 20 procents utsläppsminskningar till 2020 på EU-nivå är ambitiöst. Jag tycker inte att det är det.

Jag tycker inte att jag har fått ett fullständigt klart svar på de frågor jag har ställt i den här interpellationsdebatten, nämligen: Är det regeringens linje att driva minus 30 procent utsläppsminskningar på EU-nivå till 2020 – punkt, eller är det regeringens linje att driva 30 procents minskningar på EU-nivå oavsett vad andra länder gör? Ligger man kvar på samma låga nivå som förra året? Är det 30 procent oavsett vad andra länder gör eller 30 procent – punkt, det vill säga samma låga nivå som förra året? Det hoppas jag få svar på.

Anf. 76 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Ja, jag tror att det är viktigt med förtroendeskapande åtgärder. Jag känner nog också att jag och den svenska regeringen har förtroende i EU-kretsar, eftersom vi blir ombedda att hjälpa till vid förhandlingar och eftersom diskussionerna förs på det sätt de förs i miljöministerråd och konkurrenskraftsråd, till exempel.

Det internationella klimattoppmötet förbereder vi nu, och jag har redan haft ett antal bilateraler. Jag redogör gärna för det förberedande arbetet vid ett senare tillfälle. Jag tror att det är viktigt att börja tidigt och tydligt för att nå resultat i FN:s klimatförhandlingar. Ett annat område där det faktiskt syns att Sverige åtnjuter förtroende är hur det går med Climate and Clean Air Coalition, det arbete med den internationella koalitionen vi var med om att starta upp när det gäller de kortlivade klimatgaserna. Vi är med och leder det arbetet, och det kvitteras vid varje bilateral hur bra många andra länder tycker att det här är.

Ett annat sätt att visa på förtroende är faktiskt att titta på hur de olika internationella klimatprojekten hanteras. Det handlar till exempel om solenergi i Tempégré i Benin, där el från anläggningen levereras till det regionala elnätet och ersätter fossila bränslen. Det hjälper fattiga människor. I Tamil Nadu i Indien har man ett biobränsleeldat kraftverk för produktion av förnybar el. I Rwanda finns ett CDM-projekt för soldriven vattenfiltrering. Den som är intresserad kan titta på de här sakerna på Energimyndighetens hemsida. De skapar också förtroende och en lättare ingång i de mycket svåra internationella förhandlingarna.

Det handlar även om regeringens väldiga satsningar på energiforskning och miljöforskning, där energiforskningsanslagen är tre gånger så stora som innan alliansregeringen trädde till och där vi också lade väldigt stora utökade anslag på miljöforskning förra året. Allt det här bidrar till svenskt förtroende, men svenskt förtroende är inte bara regeringen – det är vi alla. I det arbetet hoppas jag att vi kan hjälpas åt. Tack för en bra interpellationsdebatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2012/13:153 Kommunal medfinansiering av statlig sjöfartsinfrastruktur

Skrivelse

2012/13:154 Strategiskt tillväxtarbete för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning – en sammanfattning av ”Nationell strategisk rapport för Sverige 2012”

Redogörelse

2012/13:RR4 Riksrevisionens redogörelse om granskningen av årsredovisningen för staten 2012

EU-dokument

KOM(2013) 242 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till Hashemitiska konungariket Jordanien

Socialutskottets betänkande

2012/13:SoU20 Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd

Justitieutskottets betänkande

2012/13:JuU18 FN:s internationella brottmålsribunal – avveckling och restfunktioner

Civilutskottets betänkande

2012/13:CU19 Ett mer tillförlitligt fastighetsregister

Socialutskottets betänkande

2012/13:SoU22 Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet

Kulturutskottets betänkanden

2012/13:KrU10 Politik för det civila samhället, folkbildning och trosamfund

2012/13:KrU11 Kulturskaparnas villkor och kultur i den offentliga miljön

Försvarsutskottets betänkande

2012/13:FöU9 Bemanningen av marinens och flygvapnets stående insatsförband

Utrikesutskottets betänkande

2012/13:UU19 Interparlamentariska unionen (IPU)

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 20 maj

2012/13:425 Vård inom rehabiliteringsgarantin

av *Wiwi-Anne Johansson* (V)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2012/13:426 Gröna näringar

av *Sven-Erik Bucht* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2012/13:427 Utstationerad arbetskraft och snedvriden konkurrens på svensk arbetsmarknad

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:428 Fredsprocessen i Turkiet

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:429 Inbördeskriget i Syrien

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:430 Attraktiva yrkesprogram för jobb

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:431 Premiépensionssystemets roll

av *Wiwi-Anne Johansson* (V)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

den 21 maj

2012/13:432 Ofotenbanan och Malmbanan

av *Leif Pettersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:433 Avtal om medfinansiering av en ny bro på E4 över Sundsvallsfjärden

av *Ingemar Nilsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 maj.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 maj

2012/13:527 Skatteflykten till Färöarna

av *Christina Oskarsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:528 Färöarnas fartygsregister och nordiskt samarbete

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Ewa Björling (M)

2012/13:529 Europeiskt initiativ mot illojal konkurrens i sjöfartsnärings-

ringen

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:530 Arbetsförmedlingens bidragspolitik

av *Anders Karlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:531 Regelverk som rör ordningsvakter

av *Lars Eriksson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:532 Fågeldöd i fisknät

av *Jens Holm* (V)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2012/13:533 Odenaturerad etanol och kvotpliktsförslaget

av *Mats Pertoft* (MP)

till finansminister Anders Borg (M)

den 21 maj

2012/13:534 Identitetskapning för enskilda firmor

av *Kent Härstedt* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:535 Bristande transparens i AP-fondernas köp av jordbruksmark

av *Jens Holm* (V)

till statsrådet Peter Norman (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 maj.

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 17 maj

2012/13:475 Humanitär hjälp till de kurdiska områdena i nordöstra Syrien

av *Jacob Johnson* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 maj.

18 § Kammaren åtskildes kl. 19.27.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om protokollsutdrag från utskott	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Hänvisning av ärende till utskott	2
5 § Förnyad bordläggning.....	2
6 § Svar på interpellation 2012/13:338 om ekonomisk politik för förhärdate.....	2
Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (M).....	2
Anf. 2 PETER PERSSON (S).....	3
Anf. 3 FINN BENGTTSSON (M).....	4
Anf. 4 HILLEVI LARSSON (S).....	5
Anf. 5 Finansminister ANDERS BORG (M).....	6
Anf. 6 PETER PERSSON (S).....	7
Anf. 7 FINN BENGTTSSON (M).....	8
Anf. 8 HILLEVI LARSSON (S).....	8
Anf. 9 HANS EKSTRÖM (S).....	9
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M).....	10
Anf. 11 PETER PERSSON (S).....	11
Anf. 12 HANS EKSTRÖM (S).....	12
Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (M).....	12
7 § Svar på interpellation 2012/13:377 om arbetslösheten från ett europeiskt perspektiv	13
Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M).....	13
Anf. 15 PETER PERSSON (S).....	13
Anf. 16 FINN BENGTTSSON (M).....	14
Anf. 17 HILLEVI LARSSON (S).....	15
Anf. 18 MONICA GREEN (S).....	17
Anf. 19 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	18
Anf. 20 Finansminister ANDERS BORG (M).....	18
Anf. 21 PETER PERSSON (S).....	20
Anf. 22 FINN BENGTTSSON (M).....	21
Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S).....	21
Anf. 24 MONICA GREEN (S).....	22
Anf. 25 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	22
Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (M).....	23
Anf. 27 PETER PERSSON (S).....	24
Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (M).....	25
8 § Svar på interpellation 2012/13:381 om ekonomisk politik och kommunal ekonomi	25
Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M).....	25
Anf. 30 PETER PERSSON (S).....	26
Anf. 31 HILLEVI LARSSON (S).....	27
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M).....	28
Anf. 33 PETER PERSSON (S).....	29
Anf. 34 HILLEVI LARSSON (S).....	30

Anf. 35	Finansminister ANDERS BORG (M)	30	Prot. 2012/13:108
Anf. 36	PETER PERSSON (S)	32	21 maj
Anf. 37	Finansminister ANDERS BORG (M)	32	
9 §	Svar på interpellation 2012/13:389 om offentlig mat	33	
Anf. 38	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	33	
Anf. 39	MATILDA ERNKRANS (S)	34	
Anf. 40	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	35	
Anf. 41	MATILDA ERNKRANS (S)	36	
Anf. 42	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	37	
Anf. 43	MATILDA ERNKRANS (S)	38	
Anf. 44	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	38	
10 §	Svar på interpellation 2012/13:390 om samernas ställning som ursprungsbefolkning	39	
Anf. 45	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	39	
Anf. 46	OLLE LARSSON (SD)	40	
Anf. 47	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	40	
Anf. 48	OLLE LARSSON (SD)	41	
Anf. 49	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	41	
Anf. 50	OLLE LARSSON (SD)	42	
Anf. 51	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	42	
	Ajournering	43	
	Återupptagna förhandlingar	43	
11 §	Svar på interpellation 2012/13:404 om tilliten till livsmedel	43	
Anf. 52	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	43	
Anf. 53	PYRY NIEMI (S)	44	
Anf. 54	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	45	
Anf. 55	PYRY NIEMI (S)	46	
Anf. 56	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	47	
Anf. 57	PYRY NIEMI (S)	48	
Anf. 58	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	48	
12 §	Svar på interpellation 2012/13:405 om svensk livsmedelsproduktion	49	
Anf. 59	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	49	
Anf. 60	JOHAN LÖFSTRAND (S)	50	
Anf. 61	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	51	
Anf. 62	JOHAN LÖFSTRAND (S)	52	
Anf. 63	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	53	
Anf. 64	JOHAN LÖFSTRAND (S)	53	
Anf. 65	Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	54	
13 §	Svar på interpellation 2012/13:387 om internationell klimatpolitik	54	
Anf. 66	Miljöminister LENA EK (C)	54	
Anf. 67	MATILDA ERNKRANS (S)	56	
Anf. 68	DÉSIRÉE LILJEVALL (S)	57	
Anf. 69	JOHAN HULTBERG (M)	57	
Anf. 70	Miljöminister LENA EK (C)	58	
Anf. 71	MATILDA ERNKRANS (S)	59	

Anf. 72 DÉsirÉE LILJEVALL (S).....	60
Anf. 73 JOHAN HULTBERG (M)	61
Anf. 74 Miljöminister LENA EK (C)	61
Anf. 75 MATILDA ERNKRANS (S).....	62
Anf. 76 Miljöminister LENA EK (C)	63
14 § Bordläggning.....	64
15 § Anmälan om interpellationer	65
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	66
17 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	67
18 § Kammaren åtskildes kl. 19.27.	67

